

REFERAT |KRS| Formannskapet (2007-2011) d. 25-05-2011

Møtedato Onsdag d. 25. maj 2011 kl. 11:30

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Oversendelsesforslag -Formannskapet ber administrasjonen legge fram en sak der det vurderes en c	3
Høringsuttalelse - strategiplan for Sørlandet sykehus HF for perioden 2012 - 2014.....	6
Høring - NOU 2010:13 - Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren.....	13
Parkeringshus under torvene, regulering/adkomst, alternative gjennomføringsmodeller og grensesni	19
OVERSENDELSESFORSLAG I SAK 143/10 FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT "INNK.	41
Disponering av ekstraordinært statstilskudd fra 2010.....	45
Årsrapport 2010 Kristiansand kommune.....	47
Årsregnskap 2010 - Kristiansand kommune.....	64

Sak 50/11: Oversendelsesforslag -Formannskapet ber administrasjonen legge fram en sak der det vurderes en ordning for kommunens 10 klassinger med evaluering av lærere og fag etter lignende modell fra Universitetet i Agder

Vedlegg

Referat fra KUU 230211

Saksprotokoll

Spørreskjema til eelver - brukerundersøkelse

Universitetet i Agder Studiekvalitet - evaluering av emner og studier

Saksprotokoll

Oversendelsesforslag-Vurdering av en ordning for kommunens tiendeklassinger med evaluering av lærere og fag etter lignende modell fra Universitetet i Agder

Dato: 10.05.2011
Saksnr.: 201003509-9
Arkivkode E: A20
Saksbehandler: Gerd Inger Haugland

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
25.05.2011

Oversendelsesforslag -Formannskapet ber administrasjonen legge fram en sak der det vurderes en ordning for kommunens 10 klassinger med evaluering av lærere og fag etter lignende modell fra Universitetet i Agder

Sammendrag:

Det vises til vedlagt sak 3/11 til Formannskapet 12.01.2011.
Formannskapet vedtok å sende saken til høring hos Kristiansand Ungdomsutvalg(KUU) før Formannskapet tar stilling til saken.

Kristiansand Ungdomsutvalg vedtok følgende endringer:

- p. 7: Bør formuleres annerledes.
- p. 15: NYTT! Læreren er flink til å lære bort.
- p.16: NYTT! Nevn tre positive ting om læreren.
- p.17: NYTT! Nevn tre negative ting om læreren.

Med bakgrunn i vedtak i Kristiansand Ungdomsutvalg foreslås følgende endringer i opprinnelig forslag til evalueringssopplegg:

Punkt 7 omformuleres i samarbeid med KUU.

Nytt p. 15 taes inn etter forslag fra KUU

Nytt p. 16 og p. 17 etter forslag fra KUU erstattes med nytt p.16: "Noe annet du ønsker å si om læreren din?"

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet slutter seg til forslaget om evaluering av lærere og fag for tiendeklassinger ved tre ungdomsskoler fra skoleåret 2011 – 2012.
2. Opplegget evalueres vår – 2012 ift å la ordningen gjelde for alle tiendeklassinger fra 2012 – 2013.
3. Evalueringsskjemaet justeres slik:
 - a. Punkt 7 omformuleres i samarbeid med KUU.
 - b. Nytt p. 15 taes inn etter forslag fra KUU
 - c. Nytt p. 16 og p. 17 etter forslag fra KUU erstattes med nytt p.16: "Noe annet du ønsker å si om læreren din?"

Tor Sommerseth
Rådmann

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Trykte vedlegg:

Saksprotokoll fra Formannskapet 12.01.2011

Saksprotokoll fra Oppvekststyret 14.12.2011

Sak nr 201003509-6

KUU –referat fra møte 23.02.2011

Utrykte vedlegg:

Sak 51/11: Høringsuttalelse - strategiplan for Sørlandet sykehus HF for perioden 2012 - 2014

Vedlegg

Saksprotokoll

Ekstern høring v 4

høringsbrev 040111.pdf

Høringsuttalelse - Strategiplan for Sørlandet sykehus

Dato: 12.05.2011
Saksnr.: 201105540-3
Arkivkode E: G0 &13
Saksbehandler: Vegard Vige

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato

24.05.2011
25.05.2011

Høringsuttalelse - strategiplan for Sørlandet sykehus HF for perioden 2012 - 2014

Sammendrag:

Sørlandet sykehus HF har utarbeidet forslag til strategiplan for sitt arbeid for perioden 2012 – 2014. Planen er sendt på ekstern høring bl.a. til kommunene på Agder med høringsfrist 31. mai 2011.

Helse- og sosialnettverket i Knutepunkt Sørlandet har ønsket at knutepunktkommunene avgir en felles høringsuttalelse til strategiplanen. Forslag til høring har vært utsendt til de øvrige knutepunktkommunene og er justert i tråd med innkomne kommentarer

Forslag til vedtak:

1. Helse- og sosialstyret slutter seg til forslaget til felles høringsuttalelse fra kommunene i Knutepunkt Sørlandet

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Vegard Vige
Kommuneoverlege

Trykte vedlegg:

- **Høringsbrev** frs Sørlandet sykehus (som du finner
- Utkast til **strategiplan** Sørlandet Sykehus
- Forslag til **felles høringsuttalelse** fra kommunene i Knutepunkt Sørlandet

Bakgrunn for saken :

Sørlandet sykehus har det siste året hatt en prosess i gang med å utarbeide en strategiplan for den neste 3-årsperioden. Til den strategiske faggruppen, som i hovedsak har vært satt sammen av et stort antall ledere, og sentrale fagfolk fra alle organisasjonsledd i helseforetaket, hadde sykehuset også invitert de 5 regionale kommunesammenslutningene til å oppnevne et medlem hver.

For Knutepunkt Sørlandet-kommunene har kommuneoverlege Vegard Vige deltatt.

Strategiplanen beskriver retningen for foretakets utvikling i årene fremover, gir føringer og prinsipper for beslutninger i planperioden og danner grunnlaget for utarbeidelse av årlige budsjett- og handlingsplanene i klinikkene og avdelingene. Dette er det viktigste interne styrende dokumentet for helseforetaket. Endringer i strategiplanen forutsetter vedtak i styret for helseforetaket.

Strategiske plan bygger på nasjonale, regionale og lokale føringer. Dokumenter som følger av Samhandlingsreformen og plan for strategisk utvikling av Helse Sør-Øst RHF er sentrale grunnlagsdokumenter. Videre er alle fagmiljøer i helseforetaket, tillitsvalgte, brukerutvalget og kommunene på Agder sentrale, lokale premissleverandører for helseforetakets strategiske veivalg.

Planen er et resultat av en bred og involverende prosess i helseforetaket over en periode på ett år. Viktige områder har vært risikovurdert før utarbeidelse av den endelige planen. Planen skal implementeres i perioden 2012-2014, og er grunnlag for budsjettet i helseforetaket fra 2012. Implementeringen skal følges opp med årlig evaluering av de strategiske satsingsområdene.

Sentrale strategiske veivalg er:

- Likeverdig tjenestetilbud til pasienter i Agder
- Høy egendekning, behandling av Agderpasientene skal hos over 85% skje i eget SSHF.
- Akuttfunksjon m/ fødeenhet, traumemottak i Arendal, Flekkefjord og Kristiansand.
- Områdefunksjoner i SSA – SSK fordeles på en måte som fremstår som balansert
- Kvalitet og pasientsikkerhet
- Kultur for helhet

Det er i valgt fem satsningsområder med særskilt fokus.

I høringssvaret bes det spesielt om tilbakemeldinger på:

1. Presentasjon, tydelighet i planen
2. Vurdering av om utkastet dekker alle nødvendige tjenester og fagområder i forhold til utfordringene i sykehusområdet i perioden 2012 – 2014.
3. Balanse i de strategiske valg og satsningsområder. Hva kan eventuelt fremhevet mer eller tones ned.

Høringsfrisen er satt til 31.mai 2011

Planen styrebehandles 22.juni 2011

Forslag til høringsinnspill;

Innledende bemerkninger

Det ligger mye godt arbeid bak dette planforslaget, og det er svært positivt at sykehuset lager en slik plan der de strategiske hovedgrep sykehuset skal arbeide etter nedfelles.

I all hovedsak gir kommunene i knutepunkt Sørlandet sin støtte til dette arbeidet, og vi setter stor pris på å bli gitt denne anledningen til å gi våre innspill til sykehusets strategiarbeid.

1. Om presentasjon og tydelighet i planen

Vi synes dokumentet kan mangle noe på sammenheng, tydelighet og struktur. Dokumentet inneholder mange beskrivelser der det er vanskelig å se i hvilken grad og på hvilken måte disse henger sammen med de presenterte strategiske grep i planen.

Det er for eksempel beskrevet en del periodemål for planperioden, men disse henger i liten grad sammen med de definerte satsingsområdene.

Dokumentet inneholder mange beskrivelser av utfordringsområder som ikke knyttes opp mot forpliktende strategiske løsningsforslag.

Vi savner en statusbeskrivelse, gjerne i et faktakapittel med epidemiologiske og demografiske data, som kunne dannet utgangspunktet for og gitt begrunnelse for de strategiske satsningene og prioriteringene som foreslås for fremtiden.

Dette kunne, gjerne i tabellariske og grafiske presentasjoner, fremstilt hva som er bra i dag, og hva som ligger av utfordringer i dag og i fremtiden. Et eksempel kunne være å beskrive situasjonen i forhold til "utskrivningsklare pasienter" – med en analyse av hvorfor dette ikke er en utfordring i vår region i dag, og hva som skal til for at dette kan fortsette også fremover

2. Vurdering av om utkastet dekker alle nødvendige tjenester og fagområder i forhold til utfordringene i sykehusområdet i perioden 2012 – 2014.

Riktignok vil det ikke skje store befolkningsendringer i denne strategiplanperioden, MEN det er viktig å bruke de få årene vi har til disposisjon for å forberede "eldrebølgen".

Disse demografiske utfordringene vil være den i særklasse største utfordringen for helsevesenet i overskuelig fremtid, og her har vi ikke mer enn tiden og veien for å kunne gjennomføre de nødvendige tilpasninger. Utdannelse av legespesialister som geriater, og utvikling av gode geriatriske fagmiljøer, tar lang tid!

Fra vårt ståsted ville det derfor være rimelig å forvente et vesentlig løft og en kraftig satsning på **geriatri** – både generell geriatri, på ortogeriatri og på psykogeriatri, og med særlig vekt på ambulante tjenester og utvikling av et spekter av samhandlingsmodeller med kommunehelsetjenesten.

3. Balanse i de strategiske valg og satsningsområder. Hva kan eventuelt fremhevet mer eller tones ned.

En strategi bør være en plan for hvordan, på bakgrunn av en status- og problembeskrivelse, man konkret skal løse og forholde seg til en utfordring. Dokumentet synes lite konkret på mange av områdene, og kan derfor skape uklarhet for samarbeidspartene om hvordan man skal forholde seg.

Det er etter vårt syn svært positivt at sykehuset har valgt å trekke frem et lite antall satsningsområder som skal styre de strategiske prioriteringene, og vi ønsker å kommentere de 5 foreslåtte områder hver for seg:

1. Kvalitetsarbeid

Bedring av kvalitet og pasientsikkerhet er et krav og dette må prioriteres. Helse- og omsorgsministeren har nettopp lansert den 3-årige pasientsikkerhetskampanjen "[i trygge hender](http://www.pasientsikkerhetskampanjen.no/)" . (http://www.pasientsikkerhetskampanjen.no/)

Dette er derfor et "must" som strategisk satsing.

Også på området kvalitet vil vi få utfordringer med helhet og sammenheng i tjenestene mellom sykehus og kommune, og sykehusets og kommunenes kvalitetsutfordringer er langt på vei sammenfallende. Strategidokumentet kunne gjerne beskrevet hvordan vi i større grad kunne jobbe sammen om dette, og hvordan sykehuset kunne påta seg veiledningsoppgaver i forhold til kommunene.

En spesiell kvalitetsutfordring sett fra kommunenes side er der pasienter under et sykehusopphold får vurdert kun en liten del av sitt helseproblem og kan utskrives med alvorlige ubehandlede/uvurderte tilstander som hører inn under en annen sykehusspesialitet. God kvalitet krever større grad av helhetstenkning – og generelt større bruk av "geriatrisk metode" for pasienter med omfattende helseproblemer.

Dette burde vært beskrevet i dette kapittelet.

2. Kultur for helhet

Striden mellom sykehusene – inkludert mellom fagfolk i sykehusene - i Kristiansand og Arendal har vært svært belastende for foretaket og trekker mye oppmerksomhet og energi bort fra primæroppgaven – å behandle sykdom. Sykehuset MÅ arbeide med å utvikle en kultur for helhet i alle delene av foretaket, bygge et troverdig omdømme som en enhetlig organisasjon og derigjennom trygge befolkningen.

Vi er derfor svært positive til at dette trekkes frem som satsningsområde, og kommunene ønsker å bidra til å gjøre denne prosessen så god som mulig.

3. Samhandling

Det er positivt at sykehuset har valgt dette som et satsningsområde, det er også en helt nødvendig konsekvens av samhandlingsreformen.

Sykehusets strategi er på dette området imidlertid ikke spesielt ambisiøst beskrevet – "*Intensjonene i reformen og lovutkastet skal i all hovedsak implementeres*" – mens kommunenes hovedansvar understrekes meget tydelig. Dette kan virke som en dobbeltkommunikasjon som kan så tvil om foretakets intensjoner.

Sykehuset må også forholde seg til ny folkehelselov – dette kunne med fordel vært beskrevet.

Samhandling må skje mellom likeverdige parter. Hele tonen i kapittelet om samhandling bærer imidlertid preg av mangel på forståelse for dette; sykehusets strategi bør være å legge til rette for god kommunikasjon og god samhandling, mer enn å instruere kommunene om hvordan ting skal gjøres.

Det er lite fellesskapsfølelse og lite "spleiselag"-forslag. Det er i gråsonene utfordringene særlig kommer, og der har begge forvaltningsnivå et felles ansvar. Beskrivelse av dette burde vært en sentral del av dette kapittelet.

Det er en klar forventning fra staten formulert blant annet i Nasjonal helse- og omsorgsplan at man på lokalt nivå utvikler kostnadseffektive tiltak basert på spleiselag

mellom sykehus og kommuner. Her er mange muligheter for å utvikle effektive, faglig gode tilbud i fellesskap mellom kommuner og sykehus, dette burde vært et sentralt poeng i beskrivelsen av samhandling som satsningsområde.

Videre kunne potensielle konfliktområder med fordel vært nærmere beskrevet, og vi savner en mer aktiv tilnærming til for eksempel konsekvens av endrede økonomisk fordeling mellom sykehus og kommuner.

Satsning på ambulante tjenester støttes – men det er særlig innen somatikken dette er mangelvare. Strategidokumentet kunne med fordel utdypet og beskrevet dette nærmere.

Vi ønsker som eksempel til etterfølgelse vise til den omfattende satsningen på utadrettet arbeid fra ABUP, der en meget stor del av arbeidet skjer i kommunen og i nært samarbeid med kommunens tjenester.

Sykehuset beskriver at samarbeidet med fastlegene skal bygge på praksiskonsulentordningen. Dette blir altfor begrensende. Fastlegene er en meget sentral part som har stor betydning for sykehusets arbeid. Studier viser at spesialisthelsetjenesten har liten kunnskap om hvilke tiltak som fastlegen faktisk er fornøyd med, og at det ofte er liten sammenheng mellom hvilke tiltak som fastlegene ønsker fra sykehusene og hvilke tiltak som faktisk innføres eller videreføres i sykehusene. Dette er et sentralt forbedringsområde som burde vært beskrevet i strategiplanen.

Det er nødvendig og ønskelig å bygge videre på OSS-modellen, men dokumentet kunne med fordel vurdert et større spekter av samhandlingsmodeller – utvikling av faglige nettverk, dialogarenaer osv – gjerne etter modell av hva som har blitt gjort innen psykiatrien. OSS-modellen har noen klare begrensninger; organet er en arena for dialog og felles planlegging, men har ikke selvstendig beslutningsmyndighet, og kan derfor ikke tillegges ansvar for mer enn hva organet faktisk kan ta ansvar for.

Beskrivelsen av utfordringer i forhold til små kommuner og samarbeidsmuligheter kan synes litt malplassert; kommunene har satset mye på å sikre god nok faglighet og samarbeid gjennom regionale kommunesamarbeid.

I dokumentet beskrives enkelte pasientgrupper der kommunene antas skulle ta et større behandlingsansvar; vi savner en beskrivelse av hvordan sykehuset skal håndtere og forberede dette.

Den interkommunale legevakten i Kristiansand og sykehuset har startet utredning av felles akuttinntak og legevakt. Dette er ikke beskrevet i dokumentet, og vi forutsetter at dette arbeidet gis prioritet i strategidokumentet.

4. Rusbehandling – SSHF i bresjen for kunnskapsbasert behandling

Dette er det fagområde som lenge har vært det mest underprioriterte – særlig sett i forhold til de mange uløste oppgaver og de store behov i befolkningen. Det er derfor svært positivt at dette nå skal gis et løft.

Noen forhold bør imidlertid utdypes; hvordan kan vi samarbeide og samhandle mellom kommune og sykehus tidlig i prosessen for tidlig planlegging av sammenhengende tjenester

Sykehuset kunne påpeke behovet for tydelig kontaktadresse i kommunene i fht TSB-samarbeidet.

Vi savner en tydeligere satsing på oppsøkende bistand/ambulante tjenester og behandlingsarbeid i kommunen

Vi savner en tydeligere presisering av det kommunale hovedansvar for rusarbeidet, og hvordan sykehuset skal forholde seg til og samhandle med de kommunale tjenestene for å sikre helhetlige og sammenhengende pasientforløp og forhindre brudd i behandlingsskjedene. Disse bruddene oppfatter vi som den største utfordringen i rusfeltet.

De fleste innsatser fra spesialisthelsetjenesten på rusfeltet fordrer en oppfølging fra kommunen, og da må dette samarbeidet sikres bedre.

Ny spesialitet i rusmedisin er på trappene; vi savner en beskrivelse av hvordan sykehuset forbereder dette.

Sykehuset har påbegynt et arbeid med en områdeplan for rusfeltet, vi regner med at hvordan styrking av rusfeltet skal skje vil bli bedre beskrevet der.

5. Kreftbehandling

I forhold til **kreftbehandling** holder SSHF i dag meget høy kvalitet, hvilket vi selvsagt er svært glade for.

Men all den tid dette fagfeltet er meget godt ivaretatt i dag kan det være grunn til å spørre om behovet for å prioritere dette ytterligere fremfor de øvrige fagområdene hvor foretaket ikke gjør det like bra.

Vi kan ha forståelse for at sykehuset ser behov for å sikre at kreftarbeidet også i fremtiden kan holde høy kvalitet og være et fag der foretaket kan være helt i front av utviklingen. Dette kan gi viktig bidrag til sykehusets gode renommé og bidra til rekruttering av godt fagpersonell.

Det er imidlertid begrenset hvor mange satsningsområder man kan peke ut før begrepet blir "utvannet" og kan miste sin betydning.

Sak 52/11: Høring - NOU 2010:13 - Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren

Vedlegg

Saksprotokoll

farzaneh.pezeshki-NOU2010_13

Dato: 16.05.11
Saksnr.: 201108820-1
Arkivkode E: 065
Saksbehandler: Tove Merethe Næss/Per Kristian Andersen

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	25.05.2011
Helse- og sosialstyret	24.05.2011

Høring – NOU 2010:13. Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren

Sammendrag:

Det vises til vedlagte høringsnotat fra Helse- og omsorgsdepartementet av 10.03.2011 vedr. NOU 2010:13. Arbeid for helse, sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren. Kristiansand kommune er positive til utvalgets gjennomgang og tiltak beskrevet i utredningen. I høringen er det kun et tiltak som ikke støttes. Det er forslag om 365-dagers egenmelding. Forslaget støttes ikke med bakgrunn i de erfaringer i har i kommunen etter vårt egenmeldingsprosjekt og 50-dagers egenmelding gjennom flere år.

Forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar fremlagte forslag til høringsuttalelse vedrørende NOU 2010:13. Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren.

Tor Sommerseth
Rådmann

Lars Dahlen
Helse- og sosialdirektør

Trykte vedlegg:

Høringsbrev – Høring av NOU 2010:13 Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), 10.03.2011

Utrykte vedlegg:

NOU 2010:13 Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/nouer/2010/nou-2010-13.html?id=628069>

Bakgrunn for saken :

Det vises til vedlagte høringsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet av 10.03.2011 vedr. NOU 2010:13 Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren. Vi har i vår uttalelse konsentrert oss om hovedfokusområder gjennomgått i utredningen. Utredningen starter med en gjennomgang som viser at sykefraværet har økt i helse- og omsorgssektoren siden 1970-tallet. Økningen er hos kvinnelige ansatte. Det er ikke økning hos mannlige ansatte. Utredningen viser også at fraværet er størst for de med ingen eller lavere utdanning i forhold til gruppen høyskole/universitetsutdannede.

Styrke kunnskap og kompetanse:

I dette kapittelet presenterer utvalget en samlet strategi for å styrke kunnskapen om omfang, årsakssammenhenger og tiltak for å forebygge sykefravær og overgang fra arbeid i helse og sosialsektoren til uføretrygd eller andre trygdeordninger.

Strategien omfatter tiltak for å videreutvikle løpende statistikk, å styrke forskning om årsaker til sykefravær og uførepensjonering, mer systematisk evaluering og utprøving av tiltak, og sikre at tilgjengelig kunnskap i større grad når ut til virksomhetene i helse- og sosialsektoren.

I dette kapitlet foreslår utvalget en strategi (pkt 9.3) for å styrke kunnskapen om sykefravær og overgang til uføretrygd i helse- og omsorgssektoren, som omfatter tiltak på følgende områder:

- Bedre og mer meningsfull sykefraværstatistikk
- Forskning på årsaker til sykefravær og uføretrygding
- Satsing på systematisk utprøving og evaluering av tiltak
- Forbedre systemene for å formidle kunnskap om effektive tiltak

Kristiansand kommune støtter forslagene i utredningens pkt 9.3, og tillegger i høringsuttalelsen at det her fremkommer flere utfordringer for kommunens del. Spesielt forholde rundt "bedre og mer meningsfull sykefraværstatistikk".

For at fraværstallene skal være sammenlignbare må det utarbeides felles retningslinjer for statistikk for kommunene.

Kristiansand kommune ser sin største utfordring i å gi kompetanse og bruke den ift ansatte med videregående opplæring. De når i stor grad sin "karrieretopp" ved endt utdanning og deres arbeidshverdag er preget av tunge fysiske og psykiske "løft".

Vi vet også at mange av denne kategorien ansatte føler et stort ansvar for den jobben de utfører, uten at de har en reell mulighet til kontroll over egen arbeidssituasjon (eks turnus, arbeidsfordeling).

En slik arbeidssituasjon med "stort ansvar – lite kontroll" kan virke demotiverende over tid og føre til fravær fra jobb

Forbedre arbeidsmiljø og arbeidsinnhold:

Kapitlet omfatter det forebyggende arbeidet for å redusere sykefravær og overgang til uførepensjon fra helse- og omsorgssektoren, og utvalgets forslag til hvordan dette arbeidet kan styrkes gjennom forsterket partssamarbeid (helse- og omsorgssektorens arbeidslivsorganisasjoner, NAV og Arbeidstilsynet på nasjonalt og regionalt nivå), mer systematisk HMS –arbeid, og gjennom å styrke ledelse, medvirkning i omstillingsprosesser og utvikling av medarbeidernes kompetanse.

Utvalget legger vekt på at det generelle arbeidet for å bedre arbeidsmiljø og arbeidsinnhold er avgjørende for å forebygge sykefravær og utstøting i arbeidslivet. I tråd med de utfordringene som er beskrevet i denne utredningen (pkt 10.3) foreslår utvalget tiltak på følgende områder:

- Prosjekt med forsterket partssamarbeid
- Systematisk utviklingsarbeid

- Styrking av ledelsesfunksjonen
- Kompetanseenhet for forebygging av trusler og vold.
- Kompetanseenhet for tekniske hjelpemidler
- Utvikling av medarbeidernes kompetanse
- Gode omstillingsprosesser
- Forsøk med nye turnus- og arbeidstidsordninger.

Kristiansand kommune støtter utvalgets forslag til tiltak pkt 10.3.

Spesielt ønsker vi å henvise til betydningene av ledelsesfunksjoner og betydning av kompetanse hos ansatte.

Det er av stor betydning at god opplæring og kunnskap om kommunen og arbeidsstedet formidles til nyansatte. For at ansatte fortrest mulig skal komme inn i jobben, så er det av betydning at arbeidssteder har felles rutiner for opplæring i forhold til struktur og oppgaver.

Bedre tilrettelegging for gravide

Gravides sykefravær er betydelig høyere enn andre kvinners sykefravær i samme aldersgruppe. Forskjellen i sykefravær mellom kvinner og menn reduseres betydelig i aldersgruppen 20 til 39 år dersom gravide tas ut av datamaterialet. Sykefravær knyttet til graviditet er en spesiell utfordring for helse- og omsorgssektoren fordi en stor overvekt av de sysselsatte i sektoren er kvinner. I tillegg er sykefraværet blant gravide høyere i denne sektoren enn i en del andre næringer. Svangerskapsrelaterte lidelser utgjør om lag ni prosent av det legemeldte sykefraværet i helse- og omsorgssektoren.

Det er vist sammenhenger mellom sykefravær blant gravide og arbeidsforhold som innebærer opplevelse av høye arbeidskrav, lav jobbkontroll, fysisk krevende arbeid og skiftarbeid. I mange tilfeller blir gravide arbeidstakere sykemeldt fordi arbeidet oppleves for tungt og slitsomt.

Utvalget viser til at helse- og omsorgssektoren er blant de næringene som har høyest sykefravær blant gravide, og at flere undersøkelser konkluderer med at gravide arbeidstakere ofte blir sykemeldt fordi arbeidet oppleves som tungt og slitsomt.

Utvalget (i pkt 11.3) mener at det er behov for bedre oppfølging og tilrettelegging for gravide i helse- og

omsorgssektoren og foreslår tiltak på følgende områder:

- Informasjon til gravide og leder om arbeid og graviditet.
- Forsøk med oppfølging av gravide på arbeidsplassen
- Styrke arbeidslivskompetanse i jordmorutdanningen, helsesøsterutdanningen og andre relevante helsefagutdanninger.

Kristiansand kommune støtter tiltak i utredningen pkt 11.3.

Det er i Kristiansand kommunen gjennomført et eget prosjekt for gravide i jobb, avsluttet 01.03.2011. Endelige resultater vil foreligge medio juni 2011. I september 2011 vil det bli arrangert en erfaringskonferanse.

Bakgrunnen for prosjektet var at rådgivende jordmor i 50% stilling deltok i to trekantsamtaler på arbeidsplassen med den gravide og leder – en i uke 12 – 15 og en i uke 28. Her drøftet man situasjonen og aktuell tilrettelegging under svangerskapet. Jordmor var også tilgjengelig for rådgiving utenfor disse samtalene. Det ble utarbeidet spesiell individuell oppfølgingsplan og egen HMS-rutine for oppfølging av gravide.

Bedre seniorpolitikk

IA-avtalen har som mål å forlenge den gjennomsnittlige periode med yrkesaktivitet etter fylte 50 år med 6 måneder i forhold til 2009-nivået.

Utredningen beskriver at fokus må være å legge større vekt på arbeidssituasjonen og kompetanseutvikling til seniorene i personalpolitikken. En bevist seniorpolitikk handler først og fremst om å skape aksept i organisasjonen for å nyttiggjøre seniormedarbeiderens kunnskap og erfaring, samtidig som seniormedarbeideren skal sikres mulighet for faglig fornyelse og utvikling.

I spørreundersøkelsen gjennomført i helse- og sosialsektoren 2010 fremkommer det i svar fra ansatte at god egenhelse, interessant og givende jobb samt godt sosialt miljø er de viktigste faktorer for seniorer for å stå lengre i jobb i Kristiansand

Tettere oppfølging av sykmeldte

Ny IA-avtale legger opp til 2 faste dialogmøter mellom sykmeldt arbeidstaker, arbeidsgiver, NAV og bedriftshelsetjeneste. Et 3. møte kan også settes opp ved behov. Det er behov for tidlig innsats for å få arbeidstaker tilbake i jobb. Plikten til utarbeidelse av oppfølgingsplan er fremskyndet fra 6 til 4 uker.

Utredningen foreslår tiltak på følgende områder:

- Styrings- og oppfølgingssystemer
- Styrking av tilretteleggingstilskuddet
- Forsøk med 365-dagers egenmeldinger
- Individuell oppfølging av sykmeldte
- Utrede endringer i lønntilskuddsordningen
- Bruk av velferdspermisjoner

Kristiansand kommune stiller seg i stor grad positiv til endringer i ny IA-avtale, men er skeptisk til avvikling av aktiv sykmelding da dette vil kunne føre til større utfordringer for ansatte og arbeidsgiver ift utprøving av nye arbeidssteder og funksjoner.

Vi stiller oss positiv til en styrking og endring av finansieringsløsningen for tilretteleggingstilskuddet

Over flere år har Kristiansand kommune hatt stort fokus på oppfølging av sykmeldte. I prosjekt egenmelding gjennomført i kommunen i perioden 2001 til 2004. Prosjektet ble fulgt av følgeforskning fra v professor dr.med Roar Johnsen Institutt for samfunnsmedisin NTNU, dr.med. Nils Fleten Institutt for samfunnsmedisin UiT og seniorforsker Bård Paulsen SINTEF Unimed. Et av hovedfunnene i prosjektet var at tett, regelmessig oppfølging av sykmeldte fra leder var med på å redusere sykefraværet. Kristiansand kommune gjør svært mye for ansatte for å følge opp sykmeldte, men hovedutfordringen er å gjøre tiltakene kjent for den enkelte ansatte og leder.

Kristiansand kommune ser at det er fordeler med 365-dagers egenmelding, men har i prosjekt egenmelding (2001-2004) hatt og har fortsatt utvidelse til 50 egenmeldingsdager. Erfaringene viser at dette er tilstrekkelig. Det er få ansatte som benytter seg av alle 50 dager.

I forbindelse med et stabilt høyt sykefraværet i helse- og sosialsektoren i Kristiansand kommune besluttet Helse- og sosialstyret igangsettelse av sykefraværprosjekt jan 2010. Hensikten her var å kartlegge sykefraværårsaker samt forslag til tiltak for å redusere fraværet.

Kartleggingen ble gjort via spørreundersøkelse blant sektorens ansatte og ved gjennomgang av svarene fremkom følgende punkter som det de ansatte mente påvirket fraværet.

- Fysisk aktivitet og kosthold
- Sett og hørt
- Konflikthåndtering/ -løsning
- Leder \mellomleder rolle

Det har i prosjektperioden vært fokus på tiltak i forhold til disse punkter.

Ikke støttede tiltak

Tiltak om 365-dager egenmelding støttes i høringen ikke fra Kristiansand kommune
Ansatte i Kristiansand kommune med fravær over 50 egenmeldingsdager anser kommunen for å ha så stor helsesvikt at det ikke er hensiktsmessig å øke dagene for egenmelding

Kommentarer til gjennomføring av utvalgets forslag:

En solid forankring i toppledelse og enheter med delegert ansvar for oppfølging av tiltakene er en kritisk suksess faktor for en vellykket gjennomføring.

Andre viktige punkter for gjennomføring av tiltak for å redusere fravær er:

- Eierskap til endring \nye tiltak må integreres i alle nivå i organisasjonen
- Implementering av endringer i HMS-arbeidet
- Opplæring i sykefravær rutiner blant ansatte
- Ny ansettelse og opplæringsprogram. Lik opplæring i rutiner

Andre tiltak:

Større ansvar til ansatte ift fravær og nærvær

I Kristiansand kommune eksisterer det svært mange tiltak ift fysiske, psykiske og sosiale tiltak. Det viser seg at kun halvparten av de ansatte kjenner til tilbudene som tilbys.

Flere tilbud vil føre til økt forventning for ytterligere tilbud.

Det er viktig at ansvar for egne helse og trivsel i større grad legges på den enkelte ansatte.

Til nå har det vært mye fokus på leders ansvar, men kommunen er av den oppfatning at mer ansvar også må legges på enkeltansatte

Sak 53/11: Parkeringshus under torvene, regulering/adkomst, alternative gjennomføringsmodeller og grensesnitt Rådhuskvartalet

Vedlegg

parkering under Torvene mai 2011

V-5.3 Automatanlegg, Snitt A-A

V-5.2 Automatanlegg, Plan 2U

V-5.1 Automatanlegg, Plan 1U

V-5 P-Plan Funksjonsbeskrivelse

V-4 Notat Brannstrategi

V-3 Notat Geovurderinger

V-2 Notat Belastninger og overdekning

V-1 Brukerkrav på torvet, Notat fra Parkvesenet

684901-065 Automatanlegg ; Lengdeprofil akse C

684901-064 Automatanlegg ; Tverrsnitt akse 10-11

684901-063 Automatanlegg ; Plantegning, Plan 2U-5U

684901-048 Øvre Torv-VA-Anlegg, Typ. Snitt

684901-047 Øvre Torv-VA-Anlegg, Typ. Snitt

684901-046 Øvre Torv-VA-Anlegg

684901-045 Nedre Torv ; Eksisterende anlegg

684901-044 Øvre Torv ; Eksisterende anlegg

684901-041 Øvre Torv - Branntegning

684901-031 Adkomststrampe fra Festningsgaten

684901-023 Nedre Torv ; Tverrsnitt og Lengdesnitt

684901-022 Nedre Torv ; Plantegning, Plan 2U

684901-021 Nedre Torv ; Plantegning, Plan 1U

684901-019 Øvre Torv ; Tilpasninger i Rådhuskvartalet. Alternativ C

684901-018 Øvre Torv ; Tilpasninger i Rådhuskvartalet. Alternativ B

684901-017 Øvre Torv ; Tilpasninger i Rådhuskvartalet. Alternativ A

684901-016 Øvre Torv ; Detaljer opplegg

684901-015 Øvre Torv ; Lengdesnitt

684901-014 Øvre Torv ; Tverrsnitt Akse 9

684901-013 Øvre Torv ; Tverrsnitt Akse 5

684901-012 Øvre Torv i Plantegning, Plan 2U-3U

684901-011 Øvre Torv, Plantegning Plan 1U

684901-010 Øvre Torv, Plantegning Fjellkotekart

C803 Øvre Torv i Plan 3U

C802-2 Nedre Torv i Plan 2U

C802-1 Øvre Torv i Plan 2U

C801-2 Nedre Torv i Plan 1U

C801-1 Øvre Torv i Plan 1U

C008 Øvre og Nedre Torv i Situasjonsplan, Rampe fra Festnings gt

C007 Øvre og Nedre Torv i Situasjonsplan, Rampe fra Tollbodgt

C004 Øvre og Nedre Torv i Situasjonsplan, Rampe fra D. gt

C003 Øvre og Nedre Torv i Situasjonsplan, Rampe fra Kirkegaten

R-001-Forprosjekt-110516

Dato: 11.05.2011
Saknr.: 201108545-1
Arkivkode E: 611
Saksbehandler: Aud Sunniva Fuhr/
Ingvald Kårikstad

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
25.05.2011

Parkeringshus under torvene, regulering/atkomst, alternative gjennomføringsmodeller og grensesnitt Rådhuskvartalet

Sammendrag:

Saken gjelder følgende;

1. reguleringsplan for parkeringshus med vekt på valg av atkomst.
2. en vurdering av ulike gjennomføringsmodeller
3. grensesnitt til prosjekt Rådhuskvartalet.

Rådmannen ønsker å få avklart pkt.1. valg av atkomst og pkt 3. grensesnitt til prosjekt Rådhuskvartalet.

I forbindelse med reguleringsplanprosessen for parkeringsanlegg under øvre og nedre torv er det utarbeidet et forprosjekt for et konvensjonelt anlegg (med atkomstramper mellom etasjene) og et automatisk anlegg. Dette forprosjektet utreder ulike tekniske løsninger mhp atkomst og utforming. I tillegg gir forprosjektet grunnlag for å vurdere ulike gjennomføringsmodeller, og grensesnitt mot prosjektet Rådhuskvartalet.

Det er lagt inn forutsetninger om et parkeringsanlegg av høy kvalitet som samtidig gjør det mulig å opprettholde og videreutvikle bruken av torvene. Bygninger og andre tiltak over bakken er plassert utenfor torvrommet i parken eller i tilstøtende bygning. Anlegget er tegnet og vurdert i alternative utforminger, både parkeringsrommet og atkomst. Det er mulighet for trinnsvis utbygging noe som vil bli behandlet i reguleringsplanen.

Etter vedtak i Byutviklingsstyret er det varslet utvidelse av planområde for reguleringsplanen som er ute til offentlig ettersyn med frist 27.05.11. Fylkeskommunen ved fylkeskonservatoren har tidligere varslet innsigelse mot parkeringsanlegget.

Det vil bli fremmet en sak til Byutviklingsstyret 23.06.11 for å fastsette planprogrammet og samtidig ta stilling til hvilke alternativer som er aktuelle. Reguleringen har lagt inn mulighet

for parkering under begge torvene med Øvre Torv som hovedanlegg. I løpet av prosessen bør det taes stilling til om begge torvene er aktuelle og om gjennomføring skal skje etappevis. Forskjell i pris pr enhet, kvalitet av anlegget, inngrep i torv og kirkegård, vitalisering av torvene, tekniske begrensninger under gate vil være sentrale premisser for valget.

Christianholm eiendom har også utarbeidet et skisseprosjekt, Parkering under Torvene som vedlegges som trykt vedlegg. I saken omtales dette som gjennomkjørbart anlegg. Skisseprosjektet ble mottatt i kommunen 16.05.2011 samtidig med ferdigstillelsen av saksfremlegget. Det foreligger ikke kostnadsoverslag i mottatte skisseprosjekt. Før dette foreligger er det ikke mulig å ta stilling til alternativet.

Gjennomføringsmodell for et parkeringshus under Øvre Torv består av organisering av prosjektet, kontraktstrategi for planlegging, bygging, drift og eventuelt finansiering, i tillegg til å identifisere usikkerhet for prosjektet.

Det er skissert ulike former for hvordan kommunen kan organisere gjennomføring og drift av et parkeringshus under Øvre Torv:

1. Kristiansand kommune gjennomfører et tradisjonelt kommunalt byggeprosjekt.
2. A/S er opprettet av KNAS og Parkeringsselskapet for eventuelt å bygge, drifte og finansiere et parkeringshus
3. Offentlig – privat samarbeid (OPS) for planlegging, bygging, drift og finansiering av anlegget.

Prosjektets kontraktstrategi blir bestemt ut fra:

- Virkemidler for utvelgelse; prekvalifisering, tildelingskriterier, kontraheringsform eks. anbudskonkurranse eller konkurransepreget dialog.
- Virkemidler for fordeling av ansvar; ytelsesbeskrivelser, avtaleform eks. totalentreprise, OPS og kontraktstype.
- Virkemidler for prosess; insentiver, tradisjonelle/ utradisjonelle kontraktsbestemmelser

I forprosjektet fra Sweco er kostnadene beregnet for parkeringshus. Kostnaden pr parkeringsplass er ca 1 mill kr, noe som kommunen vurderer som svært høyt og avviker betydelig fra tidligere erfaringer. Det vil derfor bli gjennomført en ekstern kvalitetssikring.

Rådmannen anbefaler at Kristiansand Eiendom arbeider videre med å avklare en gjennomføringsmodell for parkeringshus under Øvre Torv. I arbeidet legges det spesielt vekt på å avklare kommersiell interesse for prosjektet, lønnsomhet, finansiering, eierskap og usikkerhet i prosjektet. Gjennomføringsmodellen presenteres for kommunalutvalget.

Det er ikke behov for spesielle tiltak/ midler i grensesnittet mellom parkeringshuset og prosjekt Rådhuskvartalet.

Forslag til vedtak:

1. Reguleringsplan

Formannskapet finner i utgangspunktet alle tre løsningene av parkeringsrommet interessante – konvensjonelt, gjennomkjørbart og automatisk. Reguleringsplanen bør derfor beholde muligheten for disse. En nærmere vurdering av et automatisk anlegg bør følges opp med befarig av eksisterende anlegg.

Blant de alternative atkomstene fremstår løsningen med en dobbeltrettet rampe i Festningsgata som den klart beste løsningen. Reguleringsplanen bør derfor konsentrere seg om denne.

2. Gjennomføringsmodell

Kristiansand Eiendom legger fram en sak til kommunalutvalget vedrørende gjennomføringsmodell for parkeringshus under Øvre Torv.

Rådmann
Tor Sommerseth

Teknisk direktør
Ragnar Evensen

Trykte vedlegg:

Forprosjekt utarbeidet av Sweco for Kristiansand kommune: Parkeringhus under Torvet ,
dat. 11.05.2011

Skisseprosjekt utarbeidet av Christianholm eiendom m fl.: Parkering under Tovene, dat. mai
2011

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

UTFORMING AV PARKERINGSANLEGGET

Det er lagt inn forutsetninger om et parkeringsanlegg av høy kvalitet som samtidig gjør det mulig å opprettholde og videreutvikle bruken av torvene. Bygninger og andre tiltak over bakken er plassert utenfor torvrommet i parken eller i tilstøtende bygning. Anlegget er tegnet og vurdert i alternative utforminger, både parkeringsrommet og atkomst. Nedenfor er gitt en gjennomgang av disse med tanke på å avklare hva som er aktuelt å basere reguleringsplanen på.

Etter vedtak i Byutviklingsstyret er det varslet utvidelse av planområde for reguleringsplanen som er ute til offentlig ettersyn med frist 27.05.11. [Fylkeskommunen ved fylkeskonservatoren har tidligere varslet innsigelse mot parkeringsanlegget.](#)

Det vil bli fremmet en sak til Byutviklingsstyret 23.06.11 for å fastsette planprogrammet og samtidig ta stilling til hvilke alternativer som er aktuelle. Reguleringen har lagt inn mulighet for parkering under begge torvene med ØvreTorv som hovedanlegg. I løpet av prosessen bør det tas stilling til om begge torvene er aktuelle og om gjennomføring skal skje etappevis. Forskjell i pris pr enhet, kvalitet av anlegget, inngrep i torv og kirkegård, vitalisering av torvene, tekniske begrensninger under gate vil være sentrale premisser for valget.

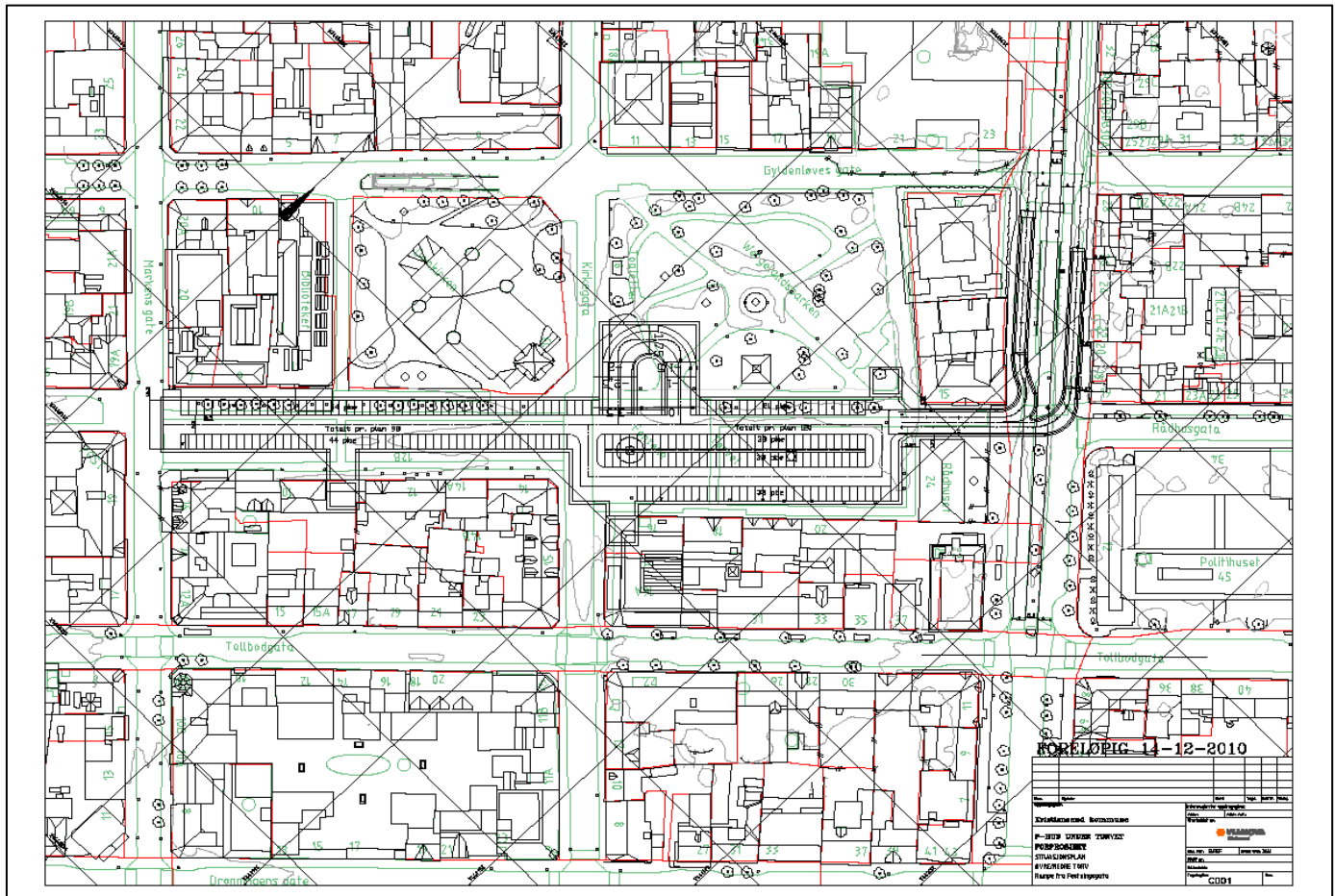
PARKERINGSROMMET

Alle rommene er basert på 17 meter lange spenn slik at det ikke er interne søyler. Øverste etasje har fri høyde 2,5 meter tilpasser rullestolkjøretøy. Himlingen ligger ca 2,5 meter under gate av hensyn til behov for gravedybde knyttet til belysning, skilting, drenering og annet. Bæringen av bygget er basert på at aktiviteter på torvflatene kan opprettholdes og videreutvikles.

Det er sett på 3 alternative grep:

- Konvensjonelt anlegg i 3 etasjer med karusellrampe mellom etasjene.
- Gjennomkjørbart anlegg i 3 etasjer basert på enveiskjøring uten ramper mellom etasjene.
- Automatisk anlegg.

Konvensjonelt anlegg

Planeksempel med to ramper i Festningsgata

Øvre Torv

Karusellrampa er plassert under søndre hjørne av Wergelandsparken i tråd med parkvurderingen av 1988. Det ble også sett på en løsning med plassering av ramper mellom etasjene plassert under Øvre Torv. Dette medfører imidlertid tap av 120 – 130 parkeringsplasser og gjør anlegget mindre oversiktlig.

Under Øvre Torv er anlegget utformet som et oversiktlig rektangel med 4 parkeringsrader som gir ca 130 plasser pr etasje i alt 390 plasser i 3 etasjer.

Det er forutsatt gangatkomst / fluktruter to steder i Wergelandsparken og et inne i Rådhuskvartalet. Knyttet til brannvern kreves fluktruter på begge sider av denne delen av anlegget. I parken medfører dette en heis /trappehus på ca 50 m² plassert midt i karusellen og ved den gamle uterestauranten nær Vindmølla. Det vil bli utarbeidet illustrasjoner av bygningene i parken som del av reguleringsprosessen.

I Rådhuskvartalet er det utredet flere alternativer for gangatkomst / fluktrute. Disse er:

- Alt A (fullverdig trapperom i Rådhusgt. 20A) ref tegn -017
- Alt B ("lightversjon" Rådhusgt. 20A) ref tegn -018
- Alt C ("light-versjon" i Fevennenbygget) ref tegning – 019

Den fullverdige løsningen innebærer en sjakt fra 1. etasje til -3 etasje, inngrep 50 m² i romprogrammet i to etasjer og en prosjektkostnad på ca kr 30 mill. avhengig av omfang og løsning. Det er også vurdert et såkalt lightalternativ med bruk av heis og trapp mellom +1 til -1 etasje inne i Rådhuskvartalet og bare trapp videre ned til -3 etasje i parkeringsanlegget

utenfor. I denne løsningen forutsettes at heis og trapp i Rådhuskvartalet utnyttes i sambruk med parkeringshuset. Prosjektkostnaden er beregnet til ca 12 mill kr. Tilpasningen inne i Rådhuskvartalet kan utføres samtidig med en eventuell bygging av parkeringshuset. Det er derfor ikke behov for forskottering av midler til parkeringshuset.

Alternativ A vil medføre sterke begrensninger på løsningene i selve Rådhuskvartalet. Alternativ C legges til grunn for reguleringsplanarbeidet.

Det er forutsatt underjordisk anlegg for evakuering av røyk ved musikktribunen.

Nedre Torv

Under Nedre Torv er det forutsatt et anlegg med to rader med 95 plasser pr etasje. i alt 190 plasser i 2 etasjer. Det er vist gangatkomst / fluktrute inn i kvartal 32. Brannvern krever underjordisk anlegg for evakuering av røyk i vestenden av parkeringsanlegget.

Dette er en velprøvd type anlegg. Ulempen er knyttet til 3 underjordiske etasjer som erfaringsmessig virker avvisende. Anlegget er søkt gitt en åpen, romslig og oversiktlig utforming for å motvirke dette.

Gjennomkjørbart anlegg

Anlegget har innkjøring fra Vestre Havn nedenfor Børsparken med egen gjennomkjøringsvei i full vareleveringshøyde 4,5 meter og utkjøring i Festningsgata.

Under Nedre Torv er vist et anlegg i 2 etasjer med 2 rader som gir ca 190 plasser totalt.

Under øvre torv er vist et anlegg med 3 etasjer med 4 rader som gir ca 350 plasser totalt.

Anlegget har ikke karusellrampe mellom etasjene men baserer seg på enkle ramper i hver ende av anlegget. Det er ikke mulig å skifte etasje underveis. Dersom rampeforbindelse mellom etasjene legges inn faller det bort ca 40 plasser per etasje.

Brannvern kravene er de samme som for det konvensjonelle anlegget. Gjennomgående vei skaper problemer for gangatkomst / fluktruter mot parken.

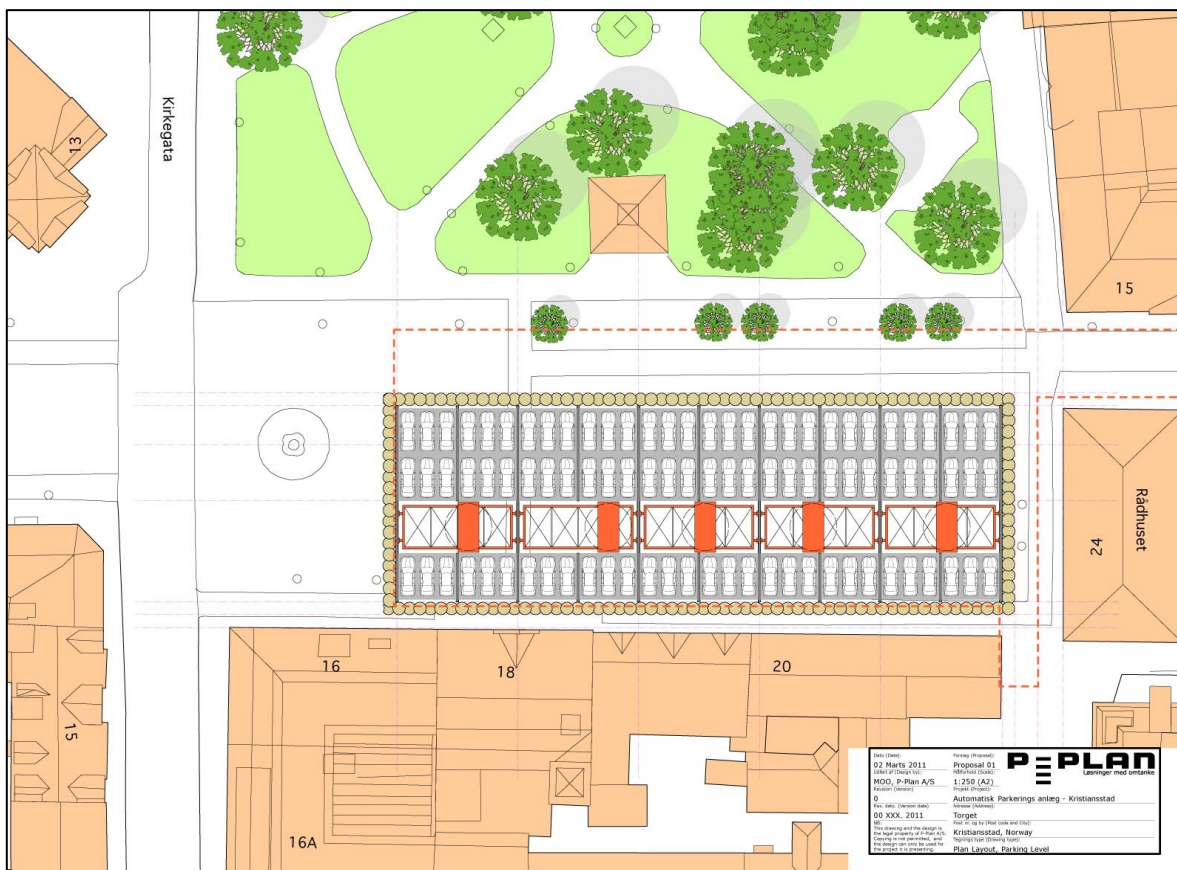
Gjennomgående vareleveringsvei blir liggende dypt i forhold til de fleste kjellere. Over torvene begrenses tilgangen for store kjøretøy av halv høyde på parkeringsanlegget.

Prisen er i skrivende stund ikke beregnet. I forhold til det konvensjonelle anlegget er konstruksjon og størrelse i samme størrelsesorden. Den store forskjellen mellom dem er at karusellen utgår og rampe i Vestre havn og gjennomgående vei kommer i tillegg. Det er sannsynlig at kostnaden derfor vil øke.

Anlegget er innpasset i reguleringsplanen som en alternativ mulighet.

Det foreligger en nærmere beskrivelse av anlegget fra Christianholm eiendom. Denne vedlegges som trykt vedlegg. Det hevdes at anlegget kan gjøres vesentlig billigere. Det er ikke fremlagt kostnadstall som understøtter dette. En vil prøve å få dette avklart før saken legges fram for Byutviklingsstyret 23.06. En reduksjon av kostnadene vil være kjærkommen uansett valg av alternativ. Det er forskjellen mellom dem som er interessant.

Automatisk anlegg

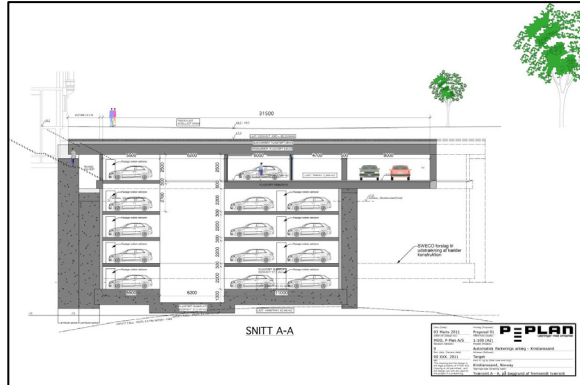

Planeksempel anlegg med 385 plasser.

Det finnes omfattende erfaring med denne type anlegg i forskjellige deler av verden. I Norge er dette forholdsvis uprøvd. Under møtet i Formannskapet vil det bli vist en kort animasjon av et slikt anleggs funksjon. Vi er også invitert til en befaring i København for å se slike anlegg i funksjon. Det bør i så fall være politisk deltagelse på befaringen.

Inngangsparti

Snitt

Et automatisk anlegg vil ha samme atkomst som et konvensjonelt ned til første underetasje. Her ligger flere inndokkingsanlegg hvor bilen forlates og automatikken overtar. Publikum går ikke videre ned i anlegget og forlater anlegget via heis eller trapp / rulletrapp direkte ut i dagslys. Gangatkomst og fluktruteløsningene blir vesentlig forenklet. Automatisk anleggs store fordel er vesentlig flere plasser pr areal. På øvre torv kan det innpasse ca 550 plasser totalt. Anlegget er innpasset i reguleringsplanen som en alternativ mulighet.

ATKOMSTER

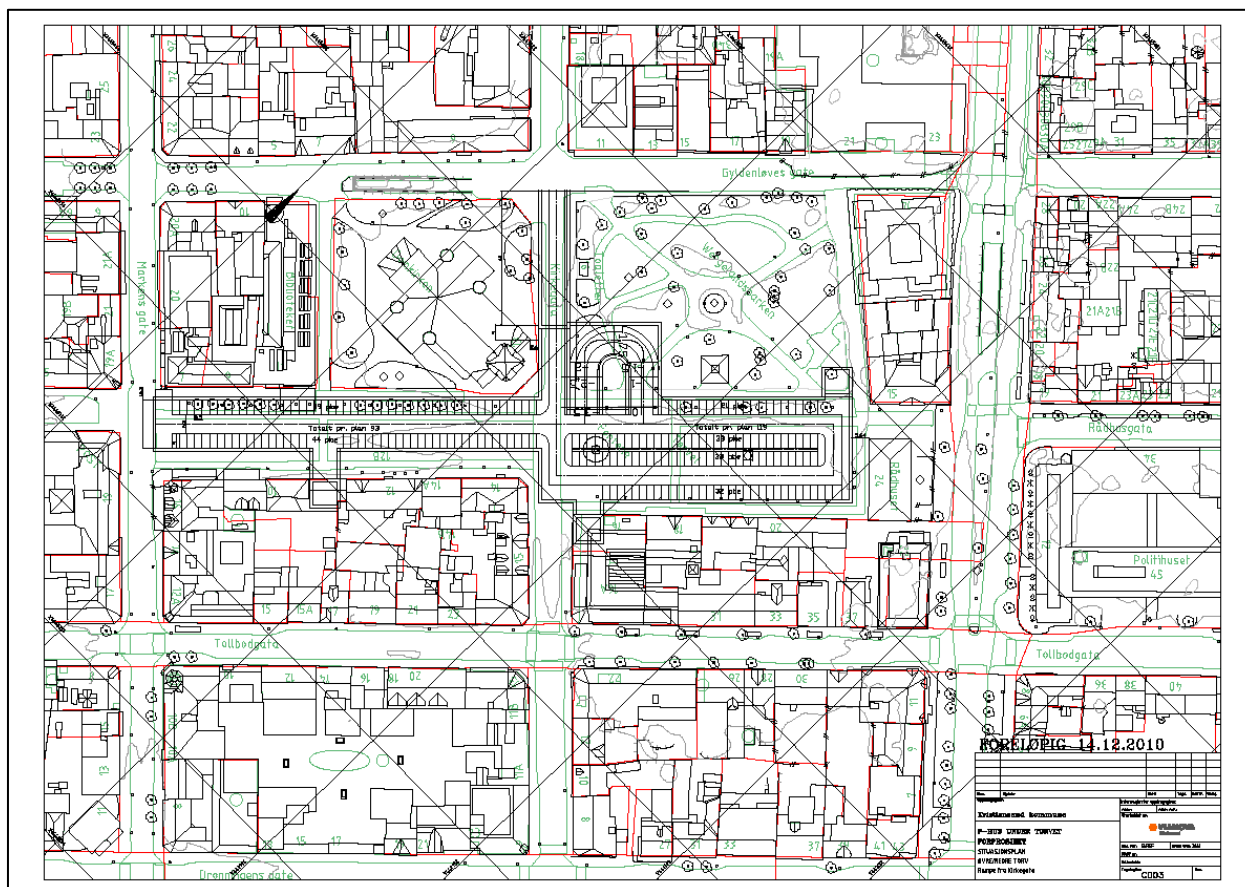
Der er vurdert 6 alternative atkomster som vist på plankart ved det enkelte alternativet nedenfor. Kjøreatkomst er vist fra Kirkegata, Festningsgata (to alternativer med to enveisramper eller en toveisrampe), Tollbodgata, Dronningensgate og Vestre Strandgate via havna. For å forenkle den videre prosessen bør antallet alternative atkomster søkes redusert, ideelt ned til et alternativ.

Alternativene er vurdert i forhold til følgende kriterier:

- trafikk / funksjonelle hensyn.
- vernehensyn / inngrep
- byrom / estetikk
- risiko- og sårbarhet
- anleggsperioden
- kostnad for anlegg og erstatninger

Kostnadene må kvalitetssikres det er forholdet mellom dem som i denne omgang er interessant.

Kirkegata

Trafikk / funksjonelle hensyn

Atkomsten ligger i et område med begrenset trafikk med god kontakt med Festningsgata via Skippergata og Gyldenløvesgate (enveiskjørt). Rampa ned til anlegget blir kort og rett med god stigning og får karusellrampa ned til etasjene som nærmeste nabo.

Vernehensyn / inngrep

Vest Agder fylkeskommune, Riksantikvaren, Agder og Telemark bispedømmeråd, Kristiansand kirkelige felleråd og Domkirken menighet går i mot atkomst fra Kirkegata. Bispedømmerådet varsler innsigelse mot løsningen. Det anføres at sammenhengen med parken er vesentlig for opplevelsen av kirken. Kirkegata som prosesjonsvei ved kirkelige seremonier blir ødelagt. Nedkjøringen vil være visuelt skjemmende og trafikken medfører støyforurensning. Det pekes også på inngrep i gammel kirkegård under Kirkegata.

Byrom / estetikk

Det vil under reguleringsprosessen bli utarbeidet en fotomontasje som viser nedkjøringsrampen med sikringsgjerd og gangatkomst via heis og trapp i området. Rampen vil bli kort og kan få en god utforming som bøter på estetiske problemer. Delingen av kirken og parken vil bestå som en klar forsimpling av byrommet både visuelt og funksjonelt.

Risiko- og sårbarhet.

Rampen er forholdsvis grunn. Hensynet til tilstøtende bygninger er derfor i hovedsak knyttet til utgraving av selve parkeringsrommet i flere etasjer.

Anleggsperioden

Atkomsten vil fungere som atkomst under anlegget. Trafikken knyttet til dette med stor andel tunge kjøretøy vil skape en sjenanse i det lokale gatenettet.

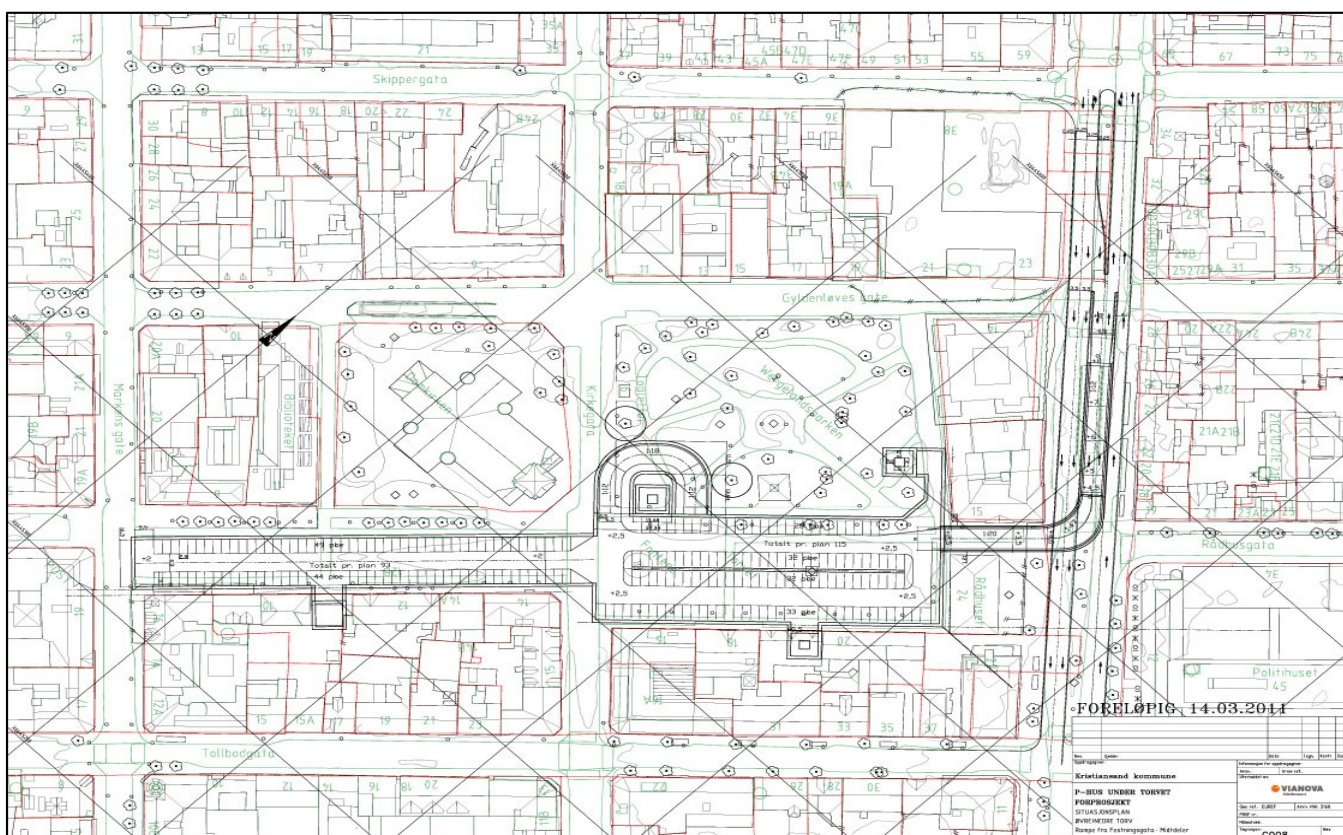
Kostnad

Kostnaden er beregnet til omlag kr. 16 mill. og er det klart billigste alternativ

Konklusjon

Ut fra kostnader og trafikale forhold er dette en god løsning. De funksjonelle forholdene kan ivaretas. Hensynet til gammel kirkegård, kirkelige handlinger og deling av byrommet på en uheldig måte gjør allikevel at en anbefaler at alternativet utgår.

Festningsgata

Offentlig ettersyn viste et forslag med to enveiskjørt ramper. Det er siden laget et forslag (vist over) med en rampe skjøvet litt østover slik at det er mulig å legge to felt sydover og et felt nordover forbi rampa og derved holde mulighet for bussfelt åpent.

Trafikk / funksjonelle hensyn

Vest Agder fylkeskommune varsler innsigelse mot løsningen med to ramper av hensyn til buss. Statens vegvesen Region Sør foreslår å skyve oppkjøringen nordover. Den vil i så fall kollidere med parkeringskjelleren under Gyldengården

Det nye alternativet med en rampe toveiskjørt har vært diskutert med Fylkeskommunen og Vegvesenet og vil forhåpentlig bli akseptert som en gangbar løsning slik at innsigelse ikke er aktuell. Utkjøringen vil skje via venstre felt inn mot lyskrysset ved Skippergata. Trafikk fra anlegget vil være oppe i gatehøyde i god tid før krysset slik at venstresving sydfra til Gyldengården kan greit veksle inn.

Gangfeltet over Festningsgata ved Gyldenløves gate må fjernes. Gang/sykkel-feltet ved Rådhusgata må sikres ved å beholde minimum 3 meter fortausbredde langs Festningsgata og ved å trekke gang/sykkel-trafikken sydover bort fra Vindmøllas hjørne for å bedre sikten. Dersom bussfelt anlegges kan lysregulering av gang-sykkelveiens kryssing bli aktuelt. Lokal kloakk i Rådhusgata må legges om. Må muligvis løses med pumpe.

Vernehensyn / inngrep

Ved Vindmøllas inngang mot Rådhusgata er del av Kagfjellet synlig i fortauet med en inskripsjon. Anlegg av tunnelen inn mot Torvet vil fjerne denne i begge alternativene. Begge løsningene medfører at dagens atkomstrampe til Norske Folk-gården må fjernes. Ny atkomst kan anlegges via parkeringskjeller under Gyldengården. En slik mulighet er allerede tilrettelagt. Varelevering til Rimi må flyttes fra Festningsgata til Gyldenløves gate og søppelhenting legges om.

Kambrium AS (gårdeier) protesterer mot løsningen. Det anføres problemer for buss, gangfelt, innkjøring på feil side i forhold til reisemål, ramper deler byen i to, økt trafikk skaper natteuro, ny atkomst til byggets parkering blir vanskelig, problemer med avfallshåndtering, varelevering, byggets bæreevne, ventilasjon og verdiforringning.

Byrom / estetikk

Det er tidligere fattet vedtak om å unngå ramper i gaterommene i Kvadraturen. Det har vært arbeidet med å fjerne de to rampene vi har.

Rampen(e) med sikringsgjerdar deler opp byrommet på en uheldig måte. Funksjonelt er rommet imidlertid allerede delt opp av trafikkstrømmene. En rampe er bedre enn to.

Risiko- og sårbarhet.

Tunnel i Rådhusgata mellom Rådhuset og Vindmølla medfører sprengning av fjell og behov for å sikre bygningene.

Anleggsperioden

Rampa ligger midt i ei sterkt trafikkert gate med store utfordringer knyttet til sikkerhet og trafikkavvikling med behov for omlegging av trafikk og tidvis stenging av felt.

Gangatkomst til Vindmølla fra Rådhusgata må ivaretas.

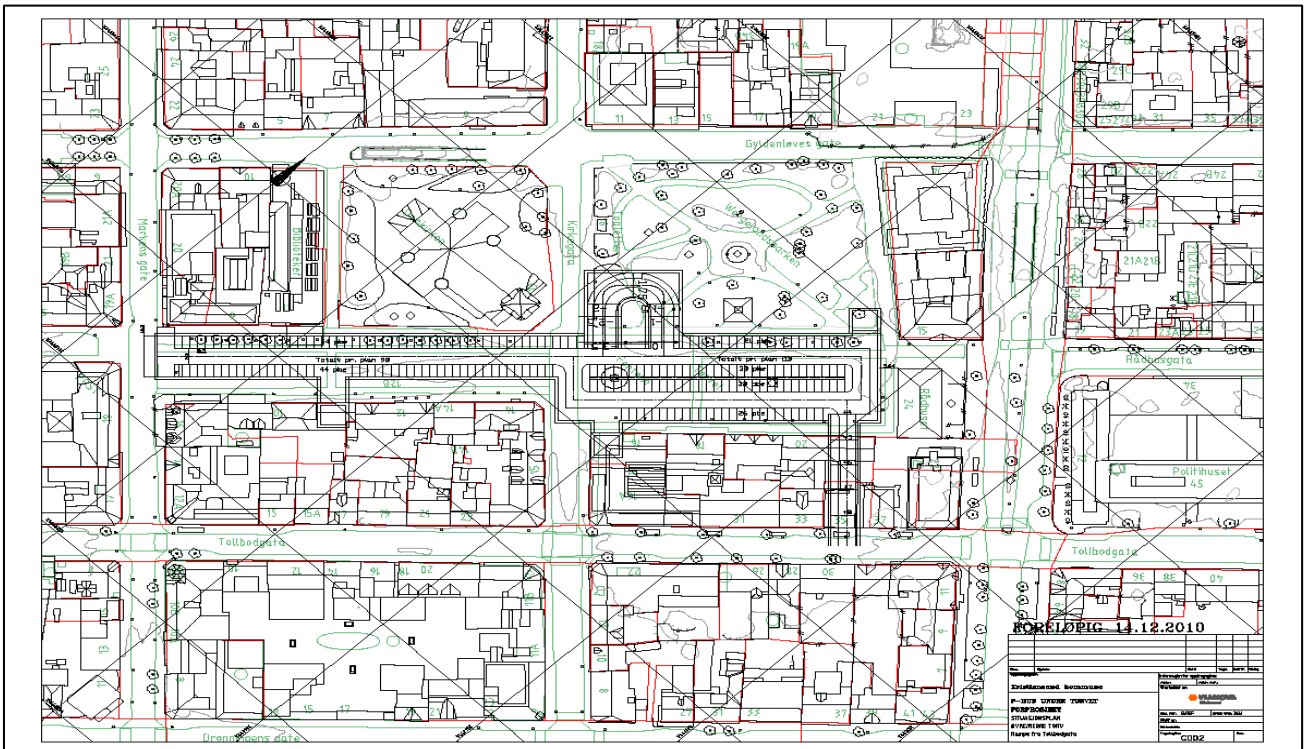
Kostnader

To enveis ramper er beregnet til å koste om lag kr. 48 mill. og ei toveis kr. 40 mill.

Konklusjon

Den nye løsningen med atkomst via ei toveiskjørt rampe i Festningsgata vurderes som den beste løsningen. Begrensning av gatas utvikling og oppdeling av byrommet er negative elementer, men allikevel akseptable. Det er mulig å lage en gangbar situasjon for Norske Folk-gården. Løsningen anbefales.

Tollbodgata

Trafikk / funksjonelle hensyn

Vest Agder fylkeskommune varsler innsigelse mot løsningen av hensyn til bussen.

Kristiansand Eiendom påpeker tap av vesentlige arealer i første etasje og underetasje og anslår 1-2 års forsinkelse i gjennomføring av Rådhuskvartalet dersom denne løsningen velges.

Det er foretatt tellinger av trafikken i Tollbodgata etter gjennomføring av bussgate i to vestligste kvartaler. Ved Kvadraturen VGS var trafikken en hverdag 2400 kjøretøy, ved Rådhuskvartalet 3200 kjøretøy og i vestre kvartal 1500 kjøretøy. I Kvadraturplanen foreslås det å regulere kvartalet ved Kvadraturen VGS som bussgate for å redusere gjennomkjørings- trafikken ytterligere.

Ettersom bussholdeplassene i Tollbodgata trekkes vestover vil en atkomst til parkeringsanlegget være et negativt element for bussen, men kunne fungere rimelig brukbart.

Rampa må gjøres noe brattere enn anbefalt krav.

Vernehensyn / inngrep

Inngrepet i Rådhuskvartalet er lagt i ene enden av bygget for å redusere ulempen. Det er allikevel klart at inngrepet blir betydelig både i tapt romprogram og forlenget timeplan.

Byrom / estetikk

Løsning med innkjøring via port i bygningsfasade er god. Den medfører ingen inngrep i byrom.

Risiko- og sårbarhet

Hensynet er i hovedsak knyttet til selve parkeringsrommet.

Anleggsperioden

Atkomsten må samordnes med utbygging av Rådhuskvartalet som er kommet betydelig nærmere byggestart enn parkeringsanlegget. Atkomsten vil neppe kunne fungere som eneste atkomst til anlegget, men må suppleres med annet tilbud.

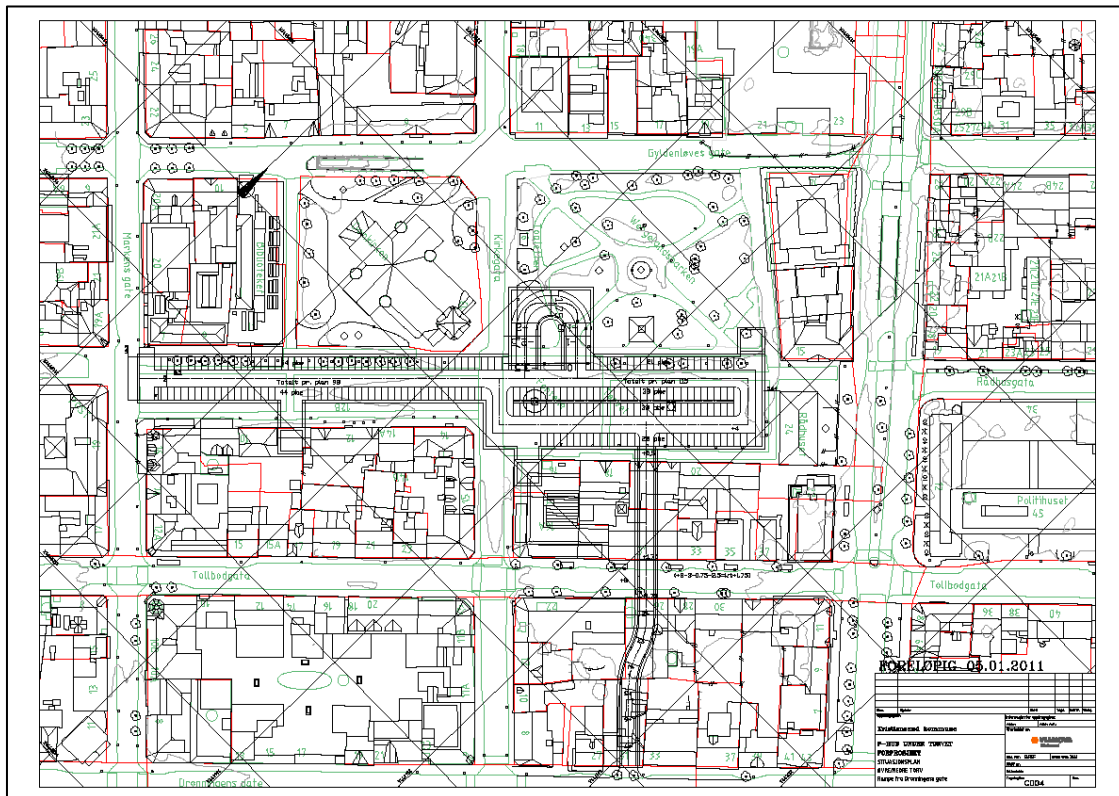
Kostnad

Kostnaden er beregnet til om lag kr. 22 mill.

Konklusjon

Hensynet til busser og utbygging av Rådhuskvartalet taler i mot valg av denne løsningen. Det anbefales derfor at alternativet utgår

Dronningens gate

Trafikk / funksjonelle hensyn

Dronningens gate har fått redusert trafikk. En telling i år ved Filadelfia viste 6400 kjøretøy. Gata fremstår som godt egnet for kjøreatkomster. Den fungerer i dag for kvartal 38 og planlegges som atkomst for kvartal 42.

Ulempen er knyttet til den lange rampen på 115 meter under to kvartaler og kryssing av Tollbodgata med krav om 3 meter overdekning. Gjennom Rådhuskvartalet vil rampa enten dele underetasjen i to eller treffe parkeringsanlegg i annen underetasje. I et 3-etasje anlegg skaper dette orienteringsproblemer.

Rampa vil kunne anvendes som atkomst til foreslått parkering i kvartal 39.

Vernehensyn / inngrep

Rampa medfører riving av Dronningens gate 31 og omfattende endringer i kommunens eiendom Tollbodgata 22. Kristiansand eiendom anslår dette til kr. 20 mill. Sweco anslår det til kr. 12 mill..

Byrom / estetikk

Løsning med innkjøring via port i bygningsfasade er god. Den medfører ingen inngrep i byrom.

Risiko- og sårbarhet

Kryssing under Tollbodgata 22 skaper en teknisk utfordring.

Anleggsperioden

Kryssing av Tollbodgata skaper problemer for bussen.

Kostnader

Kostnaden er beregnet til om lag kr. 56 mill.

Konklusjon

Atkomst fra kjøreport i Dronningens gate er alternativets gode side. Høye kostnader og lang kronglete atkomst med inngang i parkeringsanleggets mellometasje medfører allikevel at løsningen ikke anbefales.

Vestre Strandgate via havna

Trafikk / funksjonelle hensyn

Utkjøringsrampe i full høyde i Festningsgata må gjøres brattere for å unngå det gamle parkeringsanlegget ved Gyldengården som ligger under Festningsgata helt til østre fortauskant. Vekslingsfeltet inn mot lyskrysset ved Skippergata blir kortere samtidig som trafikken blir større grunnet gjennomgående gate. Trafikalt sett er dette det svakeste punktet. Rampa bør reduseres til personbilhøyde for å beholde en god vekslingssende inn mot lyskrysset og samtidig begrense trafikkmengden til utkjøring fra parkeringsanlegget. Dersom kjøreretningen snus blir situasjonen i Festningsgata bedre. Ved Vestre Strandgate må til gjengjeld broparten av trafikken ta en venstresving ut i Vestre Strandgate med resulterende avviklingsproblemer.

Dersom rampa starter fra ny Havnegate i tunnel er bare full høyde aktuelt ettersom en avkjørsel med begrenset høyde inne i en tunnel ikke er akseptabel. Det er gjort beregninger av avviklingen i krysset for å avklare effekten.

Havnegata er vurdert i rollen som erstatter av Vestre Strandgate med døgntrafikk 15.000, 20.000 og 24.000. Rampa til torvene er vurdert som gjennomgående gate eller bare atkomstrampe koblet til Havnegata med rundkjøring eller T-kryss.

Resultatene viser at løsningen med rundkjøring fungerer dårlig grunnet vikepliktregelen i rundkjøringer som gjør at venstresving avskjærer hovedstrømmen sydfra. T-kryss fungerer noe bedre, men skaper lange køer ettersom trafikken i Havnegata øker. Det medfører behov for et ekstra felt i tunnelen. Merkostnaden er ikke beregnet, men blir betydelig.

Christianholm eiendom viser en løsning hvor trafikk nordfra kjører til rundkjøring ved Dronningensgate og snur her for så å bruke et tredje felt fram til atkomst til parkeringsanlegget i tunnelen. Ulempene er kostnader, vanskelig visning og ekstra belastning i kritisk kryss ved Dronningens gate.

Det foreslås også ei rampe i Rådhusgata som en første etappe. Rampen vil okkupere det meste av kjørbanen med et fortau på hver side mellom husvegge og sikringsgjerdet.

Forbindelsen mellom torvene og sjøen vil bli vesentlig forringet av en slik løsning.

Varelevering fra gata vil medføre behov for utvidelse av bredden slik at varebil under lossing kan passeres. Det må gjøres omfattende arbeider på deler av tilstøtende eiendommer for å tilpasse kjellere til veien som blir liggende 6-7 meter under bakken. Ved torvene er det bare nordre fasader som kan betjenes direkte ettersom parkeringsanlegget ikke har kjørehøyde for varebil. Vareleveringsløsningen har høye kostnader og begrenset nytte.

Vernehensyn / inngrep

Gjennomgående gata fra havna til Festningsgata skaper en omfattende barriere på 450 – 500 meter for underjordiske ledninger hvor avløp får de største problemer. Problemet blir størst ved kryssende gater – Kirkegata, Markens gate og Vestre Strandgate.

Parkeringsanlegg under begge torvene vil skape et lignende problem, men avgrenset til Kirkegata.

Rampa i havna vil fjerne dagens parkering.

Trafikksituasjonen rundt Vestre kiosk blir anstrengt.

Innkjørsel til Rutebilstasjonen blir mer belastet, men neppe kritisk.

Byrom / estetikk

Forbindelsen fra Markensgate / torvene ned til en folkepark ved sjøen som foreslått i Kvadraturplanen blir vesentlig begrenset i kvalitet ettersom rampa krever det meste av dagens areal og skaper en barriere i rommet.

Risiko- og sårbarhet

Behov for omfattende sikring av tilstøtende bygninger.

Anleggsperioden

Anleggets omfang medfører omfattende gravarbeider og åpne groper som skaper problemer med gang og kjøreatkomst og sikkerhet.

Kostnad

Det foreligger ikke kostnader av rampa ved havna og gjennomgående underjordisk gate.

Kostnadene vil bli betydelige.

Konklusjon

Løsningen med vareleveringsgate i full høyde anbefales ikke grunnet høye kostnader, økt utkjøring i Festningsgata og begrenset nytte av vareleveringen.

Rampe i dagen vil begrense bruksmessig og forsimpler arealet på sjøsiden av Vestre Strandgate.

Påkobling i Havnegata i tunnel skaper avviklings- og sikkerhetsproblemer som vil være en vesentlig hemning for den rollen Havnegata er tiltenkt som avlastning av Vestre Strandgate slik at det dannes en barrierefri forbindelse fra torvene til sjøen.

Det anbefales å ikke gå videre med dette alternativet.

FORPROSJEKTET

Det foreligger i skrivende stund to deler av forprosjektet kap. 8 fremdrift og kap. 9 kostnader.

Fremdrift

Anlegget er forutsatt gjennomført etter cut and cover-metoden ved at sjaktvegger, søylerad og toppdekke etableres først i parseller av 30 meter. Torvoverflaten reetableres i etapper i tråd med fremdriften. Dette har en timeplan på 1 år med unntak av parsellen nærmest Rådhuset som holdes åpen av hensyn til sprengning av fjell og utkjøring av masse.

Neste fase innebærer utgravning, lukking av parsell ved Rådhuset, bygging av anlegget med atkomst. Dette har en timeplan på 1 år.

Ved oppstart tilpasset Rådhuskvartalet i april 2013 er det meste av torvoverflaten på Øvre Torv etablert i mai 2014. Anlegget er ferdigstilt mai 2015.

Kostnader

Det er gjort en kostnadsberegning av konvensjonelt anlegg med og uten Nedre torv og for et automatisk anlegg. Kostnadene inkluderer byggekostnad, finanskostnad, MVA, prisstigning og reserve. Christianholm eiendom skal se på kostnadene av forslaget med et gjennomkjørbart anlegg. Dette vil bli lagt fram så snart det foreligger.

I forprosjektet fra Sweco er kostnadene beregnet for parkeringshus. Kostnaden pr parkeringsplass er ca 1 mill kr fore te konvensjonmelt anlegg. Ca 15% lavere for et automatisk anlegg. Kommunen vurderer kostnadene som svært høye og de avviker betydelig fra tidligere erfaringer. Det vil derfor bli gjennomført en ekstern kvalitetssikring. Dette vil bli lagt fram i egen sak. Det er også framkommet opplysninger fra Christianholm eiendom som hevder at kostnadene kan bli vesentlig lavere. Dette vil i såfall gjelde samtlige alternativer. Dette vil bli avklart nærmere i samarbeid med Christianholm.

GJENNOMFØRINGSMODELL

Reguleringsplanen omfatter et større parkeringsanlegg under begge torvene. Parkeringsanlegget kan utbygges trinnvis. Ved drøfting av gjennomføringsmodell er det valgt å se på ett første byggetrinn.

Det er utarbeidet en økonomisk modell for lønnsomhetsanalyse som kan brukes ved ulike gjennomføringsmodeller. Denne vil bli presentert i møte.

Rådmannen anbefaler at Kristiansand Eiendom arbeider videre med å avklare en gjennomføringsmodell for parkeringshus under Øvre Torv. I arbeidet legges det spesielt vekt på å avklare kommersiell interesse for prosjektet, lønnsomhet, finansiering, eierskap og usikkerhet i prosjektet. Gjennomføringsmodellen presenteres for kommunalutvalget.

GJENNOMFØRINGSMODELL

Generelt

Gjennomføringsmodell for et parkeringshus under Øvre Torv består av organisering av prosjektet, kontraktstrategi for planlegging, bygging, drift og eventuelt finansiering, i tillegg til å identifisere usikkerhet for prosjektet.

Det er skissert ulike former for hvordan kommunen kan organisere gjennomføring og drift av et parkeringshus under Øvre Torv:

1. Kristiansand kommune gjennomfører et tradisjonelt kommunalt byggeprosjekt.
2. A/S er opprettet av KNAS og Parkeringsselskapet for eventuelt å bygge, drifte og finansiere et parkeringshus
3. Offentlig – privat samarbeid (OPS) for planlegging, bygging, drift og finansiering av anlegget.

Prosjektets kontraktstrategi blir bestemt ut fra:

- Virkemidler for utvelgelse; prekvalifisering, tildelingskriterier, kontraheringsform eks. anbudskonkurranse eller konkurransepreget dialog.
- Virkemidler for fordeling av ansvar; ytelsesbeskrivelser, avtaleform eks. totalentreprise, OPS og kontraktstype.
- Virkemidler for prosess; insentiver, tradisjonelle/ utradisjonelle kontraktbestemmelser.

Valg av kontraktstrategier er avhengig av byggherrens kompetanse og prosjektorganisasjon, prosjektets spesifikke karakter, kompleksitet og eksterne rammefaktorer. Utforming av kontraktstrategi bør være en dynamisk prosess der byggeier tar hensyn til forandringer både i omgivelser og prosjektet.

Et av hovedmålene i tidligfasevurderinger er å gi en oversikt over usikkerheten i et prosjekt, dette gjelder både for hendelsesusikkerhet og estimatusikkerhet i prosjektet. Hvor stor usikkerheten er og hvordan usikkerheten opptrer har stor innvirkning på valg av kontraktstrategi. Kristiansand eiendom ønsker å inkorporere usikkerhetsanalyse som del av kontraktstrategien for prosjektet. Det er viktig å understreke at usikkerhet ikke er noe ensidig negativt, men består av både risiko og muligheter. For å kunne utnytte de mulighetene usikkerheten i prosjektet gir og unngå negative konsekvenser som kan følge i kjølvannet, er det ofte en fordel at leverandørene har ansvar for den påvirkbare usikkerheten i et prosjekt. Samtidig må byggherren sikre at leverandøren tar hensyn til prosjektets ulike målsettinger. Det er viktig å huske på at byggherren ikke kan fri seg fra alt ansvar. Dersom usikkerheten er stor og vanskelig påvirkbar, kan det koste for mye å overføre ansvaret for usikkerheten til leverandøren. Usikkerhetsbilde og hvor ansvaret for usikkerheten bør ligge endres gjennom byggeprosjektets ulike faser. En vellykket kontraktstrategi inkorporerer den gradvise skiftende fordeling av risiko mellom partene i prosjektet.

Nedenfor skissere ulike former for gjennomføringsmodeller.

Uavhengig av gjennomføringsmodell og eierskap, vil Kristiansand Eiendom på vegne av rådmannen inneha rollen som bestiller av et parkeringshus under Torvet

1. Kristiansand kommune gjennomfører et tradisjonelt kommunalt byggeprosjekt.

Organisering – bestiller, byggherre, drifter og eier

Ved et tradisjonelt kommunalt byggeprosjekt vil Kristiansand eiendom inneha rollen som byggherre. Parkeringsselskapet drifter parkeringsanlegget og Kristiansand kommune eier anlegget.

Avtaleform

Basert på utarbeidet reguleringsplan/forprosjekt gjennomføres prosjektet fortrinnsvis som en totalentreprise. Totalentreprise innebærer at leverandør tar ansvar for både prosjektering og produksjon. Entreprenøren vil utnytte kompetanse i egen organisasjon maksimalt. Ved totalentreprise kan en få raskere gjennomføring av prosjektet. Risiko overføres til totalentreprenøren. Ulemper med totalentreprise er mindre mulighet for eier/brukere å påvirkning av utførelse og kvalitet i prosessen. I tillegg krever totalentreprise tett oppfølging fra byggherren ifht. kvalitetssikring.

Finansiering

Parkeringsanlegget lånefinansieres 100 %. Kristiansand kommune garanterer for inntekstrømmen. Kommunen tar all risiko. Inntekt går til parkeringsselskapet, men benyttes som bidrag til nedbetaling av renter og avdrag på lån. Kommunen må budsjettere for inndekning av kalkulert underskudd. Alternativ er at Parkeringsselskapet dekker underskuddet over sin øvrige drift.

2. A/S opprettet av KNAS og Parkeringsselskapet

Organisering – bestiller, byggherre, drifter og eier

KNAS og Parkeringsselskapet har opprettet et A/S for å konkurrere om å bygge, drifte og eie parkeringshuset under Torvet. KNAS har rollen som byggherre, Parkeringsselskapet skal drifte anlegget. A/S-et eier parkeringshuset.

Avtaleform

Som i alt. 1

Finansiering

Parkerings anlegget lånefinansieres 100 %. A/S-et garanterer for inntektsstrømmen og tar i utgangspunktet all risiko. Det må vurderes om A/S-et har tilstrekkelig økonomisk soliditet til å gjennomføre og drifte prosjektet. Kommunen vil også her risikere å måtte dekke et eventuelt underskudd. Alternativ 2 er en variant av alternativ 1 hvor kommunen bærer det endelig ansvaret for risiko..

Alternativ 3 – Offentlig privat samarbeid (OPS)

Generelt om OPS

OPS prosjekt er et samarbeid mellom offentlig og privat om et prosjekt og/eller tjeneste, der private aktører tar større del av ansvaret knyttet til utvikling og/eller drift av prosjektet/tjenesten. Det finnes ulike samarbeidsformer og modeller for OPS. Kristiansand kommune beskriver oppgaven som skal løses, hvilke kvaliteter og standarder man vil ha levert. Innenfor disse rammene får den private aktøren frihet til å planlegge og gjennomføre arbeidet på en mest mulig hensiktsmessig måte. En hensiktsmessig bruk av OPS kan bidra til å skape innovasjon og bedre kvalitet på offentlige prosjekter/tjenester, samtidig som at OPS kan bidra til en mer effektiv utnyttelse av samfunnets ressurser. I tillegg kan OPS-prosjekter være en kilde til kunnskapsutvikling og kompetansedeling mellom offentlig- og privat sektor, som igjen kan bidra til en forbedring av offentlige ytelser. I et OPS prosjekt må disse fordelene veie opp mot økte transaksjonskostnader og høyere finansieringskostnader med privat eier. Se under finansiering. Innsparingspotensialet i et OPS prosjekt er bl.a. avhengig av hvor effektivt kommunen i dag produserer tjenesten, hvor sterk konkurransen er og hvor dyktig kommunen er til å forhandle kontrakter. Ved vurdering av OPS som gjennomføringsmodell er det viktig å ta med seg de erfaringer og kompetanse Kristiansand Eiendom har opparbeidet i forbindelse med utvikling av Aktivitetssenteret/Aquarama (OPS prosjekt)

OPS modellen forutsetter at næringslivet ønsker å inngå forpliktende samarbeidsrelasjoner med det offentlige. Risikofordeling og prisingen av denne vil være avgjørende for om næringslivet gis gode nok insentiver for å delta i en OPS prosess.

Organisering – bestiller, byggherre, drifter og eier

Ved en "tradisjonell" OPS vil byggherrerollen være delt mellom Kristiansand Eiendom og OPS selskapet. OPS selskapet utvikler/bygger, drifter, vedlikeholder parkeringsanlegget. ref. prosjekt Aktivitetssenteret/ Aquarama. Finansieringsmodell av anlegget vil være en del av konkurransen.

OPS som joint venture mellom kommunen og private aktører.

OPS formen skiller seg fra andre ved at det offentlige og private samarbeider i et felles eiet selskap hvor kommunen går inn som part i selskapet. Hensikten med joint venture er at begge parter bidrar med egne "verdier" til et nytt felles selskap. Eksempel på verdier som gir grunnlag for etablering av selskapet kan være kritisk kompetanse, service-konsepter og kapital. Til orientering har Sandnes kommune valgt denne OPS formen ved gjennomføring av RUTEN parkeringsanlegg.

Avtaleform

Basert på konkurransegrunnlag (funksjonsbeskrivelse) inngår kommunen avtale med OPS selskapet om tjenestekjøp av definerte tjenester. OPS selskapet er tjenesteleverandør. Avtalen kan ha en tidslengde på 20 -25 år. Etter kontraktperiodens overføres parkeringshuset til kommunen.

Erfaringer bl.a. fra Aquarama viser at både offentlige og private ser det som svært viktig at frihetsgraden i prosjektet er utformet på en slik måte at det private OPS selskapet har mulighet for å utvikle optimale løsninger. Kontraktene bør være ytelsesorientert i stedet for detaljregulert. Anbudet bør utformes slik at leverandøren får størst mulig frihet til selv å finne frem til hvordan tjenesten skal levers. Utdrøining for kommunen vil være å definere krav til tjenesten og kvalitet til anlegget som er tilstrekkelig spesifisert til å sikre at tjenesten blir som ønsket, og tilstrekkelig generell til at den private part har mulighet for innovasjon og effektiv produksjon.

Finansiering

Det må utarbeides en finansieringsmodell som tilfredsstillende samtlige parter, og som gir den nødvendige sikkerhet for at parkeringsanlegget kan belånes og bygges på en kommersiell og betryggende måte. Lønnsomhetsanalysen viser at kommunen må påregne å gå inn med årlige tilskudd. Tilskuddet vil være del av konkurranse/ forhandlinger.

OPS kan bli en dyr finansieringsform for kommunen. Ved finansiering av langvarige prosjekter med annuitetslån eller serielån kan kommunen forvente lavere rente enn det private investorer kan. I nærmere utredninger må en vurdere om det er regningsvarende å la OPS selskapet ta seg av finansieringen, dersom kommunen er i stand til å finansiere parkeringsprosjektet med lavere rente enn OPS selskapet.

Andre muligheter er å vurdere OPS- prosjekt uten finansieringsansvar eller totalentreprise med driftsansvar.

MOMS

I forhold til merverdiavgiftsfradrag vil kommunen stå relativt fritt til å organisere bygging og drift av et parkeringshus. Parkeringsanlegget leier ut plasser gjennom automat og/eller at det faktureres for parkeringsplasser. Denne type virksomhet er omfattet av merverdiavgiftsloven. På denne bakgrunn vil en byggherre/utleier, uavhengig av om det er kommunen eller et aksjeselskap, ha fradragsrett for merverdiavgiften på oppføring av et parkeringsanlegg. Kompensasjonsloven, som ellers gjelder for kommuner, kommer derfor ikke til anvendelse. Dersom kommunen eller et aksjeselskap eid av kommunen eier parkeringsanlegget, men

leier anlegget ut for å driftes privat, har kommunen eller aksjeselskapet fradrag for merverdiavgift gjennom en frivillig registrering etter § 2-3 (tidligere forskrift nr. 117).

VIDERE ARBEID

Med bakgrunn i pågående reguleringsplan, foreløpig forprosjekt og administrative og politiske føringer utarbeider Kristiansand Eiendom en gjennomføringsmodell for parkering under Øvre Torv. Gjennomføringsmodellen presenteres for kommunalutvalget.

Ved utarbeidelse av gjennomføringsmodell vil følgende forhold bli vurdert:

- Kvalitetsikre kostnader i forprosjektet for parkeringsanlegg under Torvet
- Avklare målsettinger med prosjektet
 - Infrastruktur tiltak for å fremme byutvikling
 - Kvalitet på anlegget
- Avklare kommersielle interesse for prosjektet
- Utarbeide kontraktstrategi for byggeprosjektet
- Foreta usikkerhetsanalyse
- Forberede en effektiv anskaffelsesprosess ved valg av dynamisk kontraheringsform eks konkurransepreget dialog.
- Utarbeide finansierings modell
- Sikre nødvendig finansiering

GRENSESNIITT PARKERINGSBUS OG RÅDHUSKVARTALET

Forprosjekt for Rådhuskvartalet ble vedtatt i Bystyret 23.03.11 med ferdigstilling februar 2014.

Graving og spunting starter høsten 2011. Øvre Torv skal utnyttas til riggområde for byggeprosjektet.

I forprosjekt for parkeringshuset er det valgt en teknisk løsning under Øvre Torv som ikke krever ekstra tiltak for fundamentering av selve Rådhuskvartalet.

I prosjekt Rådhuskvartalet er det lagt til rette for gangatkomst fra et eventuelt fremtidig parkeringshus inn i underetasjen. Det må gjøres noen tiltak i grensesnittet, men dette kan utføres når parkeringshuset skal bygges.

Dersom bygging av parkeringshuset starter opp før ½ - 2014 (innflytting Rådhuskvartalet), vil dette ha kostnadmessige konsekvenser for Rådhuskvartalet (brakkerigg må flyttes). Dette vil Kristiansand Eiendom eventuelt komme tilbake til.

**Sak 54/11: OVERSENDELSESFORSLAG I SAK 143/10
FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT "INNKJØP I KRISTIANSAND
KOMMUNE"**

Vedlegg

KS Hovedstyre 26.01.2011, sak 2/11

Dato: 16.05.2011
Saksnr.: 201007608-4
Arkivkode E: 216
Saksbehandler: Ingrid Skaim

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
25.05.2011

OVERSENDELSESFORSLAG I SAK 143/10 FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT "INNKJØP I KRISTIANSAND KOMMUNE"

Sammendrag:

EU-kommisjonen har i vår hatt regelverket om offentlige anskaffelser ute på høring. Kommisjonen inviterte alle interesserte, også norske, til å komme med innspill innen 18. april 2011. Siktemålet er å få synspunkter og erfaringer, samt forslag til forbedringer av dagens regler.

Høringen ble publisert 27. januar. Den favner bredt og inneholder 114 spørsmål, blant annet om forenkling av anskaffelsesprosedyrene og bruken av offentlige anskaffelser til å fremme hensyn på andre politikkområder, som for eksempel miljø.

Offentlige anskaffelser utgjør ca. 17 % av EU-landenes bruttonasjonalprodukt. EU-kommisjonen er opptatt av at offentlige anskaffelser bidrar til effektiv bruk av offentlige ressurser, og fremmer vekst og sysselsetting. Det er derfor behov for å klargjøre regelverket og forenkle prosedyrene.

KS har i samarbeid med KS Innkjøpsforum utarbeidet et hørings svar til kommisjonen, og har i den forbindelse utarbeidet en kort spørreundersøkelse om hva innkjøperne i kommuner og fylkeskommuner mener om regelverket, og hvilke utfordringer man møter som innkjøper. Denne spørreundersøkelsen er for Kristiansand kommune besvart av innkjøpssjefen. KS og KS Innkjøpsforum vil bruke resultatet i sitt interessearbeid overfor nasjonale myndigheter.

Viser til vedlagte sak 2/11 Interessepolitiske problemstillinger på feltet offentlige anskaffelser som ble drøftet på i KS Hovedstyre 26.1.2011 som tar opp og gir en uttalelse om de områdene som tas opp i oversendelsesforslag fremmet i sak 143/10.

Riksrevisjonen har gjort en undersøkelse av årsaker til at statlige virksomheter ikke etterlever regelverket for offentlige anskaffinger, "Riksrevisjonens undersøkelse av årsaker til at statlige verksemder ikkje etterlever regelverket for offentlege anskaffingar", Dokument 3:6 (2010-2011), og sier i sin uttalelse blant annet: "*Riksrevisjonen vil elles peike på at låge beløpsgrenser kombinert med omfattande krav til gjennomføringa av offentlege anskaffingar kan vere ei medverkande årsak til manglande etterleving av regelverket.*" Rapporten ble vedtatt i Riksrevisjonens møte 2. februar 2011. Saka er sendt til Stortinget.

Administrasjonen vurderer det slik at det ikke er behov for å sende en særskilt uttalelse til nasjonale myndigheter om vanskelighetene med å etterleve bestemmelsene i lov og forskrift om offentlige anskaffelser og muligheter for forenklinger av regelverket samt å øke terskelnivåene, da dette blir ivaretatt interessepolitisk av KS på vegne av samtlige kommuner, og av Riksrevisjonen og Stortinget på vegne av statlige virksomheter.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet tar saken til orientering

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg: KS Hovedstyre 26.01.2011, sak 2/11

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :
Fremmet i Bystyret 27.10.2010, sak 143/10 Forvaltningsrevisjonsprosjekt "Innkjøp i Kristiansand kommune".

Oversendelsesforslag:

Bystyret ber administrasjonen vurdere å sende en uttalelse til nasjonale myndigheter hvor man gjør oppmerksom på vanskeligheten med å etterleve bestemmelsene i Lov og forskrift om offentlige anskaffelser (FOA)

(47/5)

og ber regjeringen se på muligheten for forenklinger samt øke terskelnivåene.

(39/13)

Sak 55/11: Disponering av ekstraordinært statstilskudd fra 2010

Vedlegg

Saksprotokoll

Dato: 28.04.2011
Saksnr.: 201107454-1
Arkivkode E: 233
Saksbehandler: Randi Bentsen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
25.05.2011
08.06.2011

Disponering av ekstraordinært statstilskudd fra 2010

Sammendrag:

Viser til interpellasjon i bystyremøtet den 23. mars 2011, sak 26/11, vedrørende ekstraordinært statstilskudd i 2010.

Kristiansand kommune mottok i 2010 ekstraordinært statstilskudd på 16.025.000 kr i desember 2010.

I Proposisjon til Stortinget Prop. 29 S (2010–2011) sier regjeringen følgende i forbindelse med økningen i frie inntekter til kommunene i 2010:

”Regjeringen foreslår å øke de frie inntektene til kommunene med 1 mrd. kroner i 2010. Det vil gi kommunene bedre muligheter til å gjennomføre nødvendig utbygging av sykehjem og omsorgsboliger, og utvikle en verdig eldreomsorg. Økningen av de frie inntektene kan eksempelvis brukes til å betale ned gjeld, settes i fond eller finansiere kommunenes egenandel ved utbygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Sammen med økningen av investeringstilskuddet innebærer dette en betydelig styrking av den statlige medvirkningen til utbyggingen av sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Økningen i frie inntekter gis som rammetilskudd og fordeles etter kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.”

Det ekstraordinære statstilskuddet inngår i kommunens regnskapsmessige resultat for 2010 på 58.465.732 kr. Det vises til saken om regnskapet 2010 der rådmannen foreslår at ekstraordinært statstilskudd går til å redusere det negative disposisjonsfondet i helse- og sosialsektoren.

Forslag til vedtak:

1. Ekstraordinært statstilskudd på 16.025.000 kr benyttes til å redusere helse- og sosialsektorens negative disposisjonsfond.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Sak 56/11: Årsrapport 2010 Kristiansand kommune

Vedlegg

Saksprotokoll

årsrapport 2010

Dato: 02.05.2011
Saksnr.: 201100162
Arkivkode E: 151
Saksbehandler: Bjørgulf B. Torjussen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
25.05.2011
08.06.2011

Årsrapport 2010 Kristiansand kommune

Sammendrag:

Bykassens regnskap viser for 2010 et positivt netto driftsresultat på 53,7 mill kr. Det regnskapsmessige resultatet viser 58,5 mill kr i overskudd. Årsresultatet for 2010 bedre enn ventet som følge av at skatteinntekten ble svært god på slutten av året.

Sektorene har en samlet overskridelse på 24,0 mill kr, etter avsetning til og bruk av fond i sektorregnskapene.

Sykefraværet i 2010 var på 8,1%, og viser en nedgang i forhold til fraværet for 2009 som var på 8,8%.

Forslag til vedtak:

1. Årsrapport 2010 for Kristiansand kommune tas til orientering.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg: Årsrapport 2010 Kristiansand kommune

Bakgrunn for saken:

1. Innledning

Årsrapporten gir en oversikt over kommunens økonomi og finansielle status ved utgangen av 2010, og omfatter bare bykassen. De kommunale foretakene (Kristiansand Parkeringsselskap KF, Kristiansand Boligforetak KF og Kristiansand Havnevesen KF) rapporterer til bystyret i egne saker. Det samme gjelder for Barn- og unges representant og spesielle råd og utvalg (for eksempel ungdomsråd).

Årsrapporten omfatter i hovedsak rapportering fra de enkelte sektorer og fokuserer på viktige hendelser.

Rapporten inkluderer sektorvis resultatvurdering av kommunens tjenesteproduksjon, egen arbeidsgivervirksomhet i forhold til kommuneplanens satsingsområder og vedtatte målsettinger. Rapporten inneholder også avviksanalyse for drifts- og investeringsregnskapet i forhold til justert budsjett.

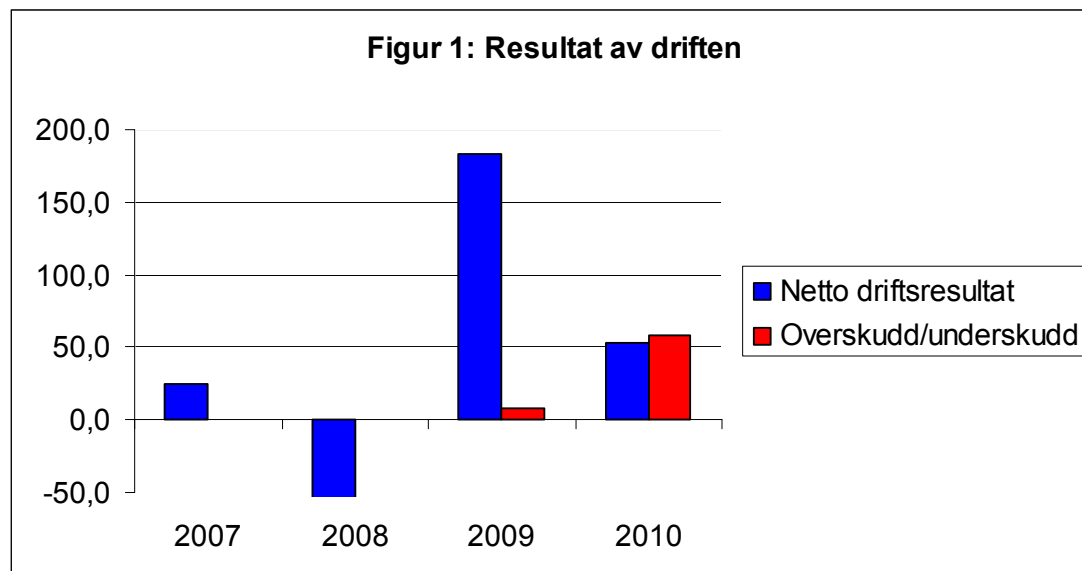
Det er fokusert på sammenhengen mellom netto driftsresultat, investeringsnivå og lånegjeld i forhold til kommunens handlefrihet, samt forventet utvikling fra 2011 og framover.

2. Hovedoversikt driftsregnskap 2010

Bykassens regnskap viser for 2010 et positivt netto driftsresultat på 53,7 mill kr.

Driftsresultatet er svakere i 2010 sett i forhold til 2009, men i forhold til forventet resultat er det en klar forbedring.

Figur 1 nedenfor viser at utviklingen for netto driftsresultat har vært svært varierende. I 2009 ble netto driftsresultat svært høyt på grunn av flere ekstraordinære forhold. I 2010 ble netto driftsresultat bedre enn antatt på grunn av svært god skatteinngang i siste tertial.

Netto driftsresultat bør ideelt sett være 3 % av driftsinntektene, dvs ca 145 mill kr. Strategien i kommuneplanen sier at det skal tilstrebes en netto resultatgrad på minimum 2 %, dvs ca 96 mill kr. Vurdert i forhold til vedtatt handlingsprogram, hvor saldering gjennomføres ved bruk av tidligere års reserver, er dette lite sannsynlig i årene fremover.

Det samlede regnskapsmessige resultatet i bykassa er 58,5 mill kr etter bruk av og avsetninger til sentralt disposisjonsfond.

Sektorenes drift viser et samlet merforbruk på 24,0 mill kr etter avsetning til og bruk av fond. Det er til dels betydelige avvik i enkelte sektorer.

Resultatenhetene i sektorene har i årsoppgjøret avsatt 29,8 mill kr av overskuddet (90 %) til egne disposisjonsfond og brukt 57,0 mill kr av tidligere års overskudd. Kommunens reservefond er tilført ca 3,3 mill kr (10 %) fra resultatenhetene i sektorene.

3. Investeringsregnskapet 2010

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Regnskap 2009	Regnskap 2010
Brutto investeringer	570 870	616 153	871 225	802 763
Sum driftsinntekter	3 888 237	4 273 735	4 787 481	4 819 109
Brutto invest. i % av dr.innt.	14,7 %	14,4 %	18,2 %	16,7 %

Investeringsnivået i kommunen er svært høyt da en rekke større prosjekter er iverksatt (skoler, omsorgsboliger og sykehjem). Igangsatte prosjekter sammen med et høyt investeringsnivå i handlingsprogrammet 2011-2014, vil påføre bykassen økte driftsutgifter de nærmeste årene. Egenfinansieringen har ikke greid å holde tritt, og lånefinansieringen har dermed økt betydelig.

4. Netto lånegjeld

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Regnskap 2009	Regnskap 2010
Samlet langsiktig gjeld	7 067 200	7 886 435	8 874 014	9 932 657
Pensjonsforpliktelse	3 548 047	3 917 345	4 282 086	4 672 336
Lånegjeld u/pensjon	3 519 153	3 969 091	4 591 927	5 260 321
Lånegjeld knyttet til utlån	321 614	350 140	399 919	433 772
Grunnlag for kap. VAR	430 126	472 154	527 567	602 681
Netto lånegjeld	2 767 414	3 146 796	3 664 441	4 223 868
Netto lånegjeld i % av lånegjeld u/pensjon	78,64 %	79,28 %	79,80 %	80,30 %

I de senere årene har netto lånegjeld økt betydelig og gitt økte rente- og avdragsutgifter. Økningen i avdragsutgifter er imidlertid moderat som følge av overgang til lengre avdragstid. Gjennomsnittlig nedbetalingstid er ca 34 år når avdrag i investeringsregnskapet knyttet til utlån er holdt utenfor.

Bykassens største långiver for finansiering av investeringer er Kommunalbanken, med en andel på over 80 %. Finansieringskilder for øvrig er KLP Kommunekreditt og sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Rentenivået varierer mellom 2,3 % og 6,8 %, avhengig av låneform og rentebindinger.

5. Kommunens økonomiske handlefrihet og kritiske forhold

Den økonomiske situasjonen til Kristiansand kommune er fortsatt anstrengt. I 2010 er netto driftsresultat 1,1 % av driftsinntektene og lavere enn anbefalt nivå fra staten (3%) og målsettingen i kommuneplanen (2%). Resultatet i 2010 er svakere enn i 2009 (3,8%), men bedre enn 2008 (-1,6 %) og 2007 (0,6%). En god utvikling når det gjelder avkastning på energiverksfondet, et lavt rentenivå, besparelser pga av streiken og en god skatteinntang er hovedårsaken til et såpass godt resultat i 2010.

Kommunens hovedutfordring fremover blir fortsatt å få balanse mellom løpende inntekter og utgifter.

6. Noen av kommunens oppnådde resultater i forhold til utfordringene

6.1 Kommuneplanens satsingsområder

6.1.1 Landsdelscenter og regionalutvikling – noen hendelser

Kristiansand som et vekstkraftig, attraktivt og samlende landsdelscenter:

I en by med Kristiansands vekst, utvikling og rolle, er det en konstant utfordring å få alt til å trekke i samme retning mot en overordnet, helhetlig og fremtidsrettet by- og regional-utvikling. For å bedre ivareta dette ble By- og samfunnsenheten opprettet i 2010.

Kristiansand kommune har dialog med regionalt næringsliv og offentlige aktører for å fremme samarbeid og profilering av sterke fagmiljøer innen framtidsrettet miljøteknologi. Kommunen deltar i utvikling av det regionale samarbeidet for å profilere Agder, og har i tillegg lansert byportal for Kristiansandsregionen (treårig utprøvningsprosjekt). Det arrangeres velkomstmøter for nye innbyggere.

Det er løpende dialog mellom kommunen og UiA om hvordan samarbeidet kan bedres. Høsten 2010 vedtok formannskapet at det skal utarbeides en felles melding om "Universitetsbyen Kristiansand". Hovedfokus blir utvikling og etablering av hensiktsmessige samarbeidsstrukturer som kan fremme konkret og praktisk samarbeid på prioriterte tema og samarbeidsområder. Storbyprosjektet "Storbyene og kunnskapsinstitusjonene", som ble avsluttet i 2010, gir nyttig innspill til videre arbeid med utvikling av Universitets- og studentbyen Kristiansand.

Kristiansand kommune er partner i utarbeidelsen av Regionplan Agder 2010 som ble vedtatt i 2010. Partnerskapet videreføres i arbeidet med oppfølgingen. Forslag til ny kommuneplan for Kristiansand ble sendt på høring i 2010. Den viderefører satsing på kommunens rolle som regional aktør, og samstemmer godt med øvrig satsing både i Regionplan Agder og forslag til ATP-plan for Kristiansandsregionen.

Infrastrukturplan for kollektivtrafikken inkl bussmetroen ble vedtatt gjennom "Bussmetroen blir virkelighet" i 2010.

Av vedtatte private og offentlige reguleringsplaner kan nevnes Marinetomta, Euroterminalen del 1, Travparken felt T/K, Kvartal 32 (Torvet), Silokaia og Bjørndalssletta.

Parkvesenets innsats gjennom kontinuerlig opprustning av Kvadraturen i samarbeid med byens handelsstand og næringsliv bidrar til at byen blir mer attraktiv.

Tall Ship Races ble gjennomført med stor publikumsoppslutning og mye positiv omtale.

Kristiansand kommune har en aktiv rolle i styrking av de regionale kulturinstitusjonene. I 2010 ble det midlertidige datterselskapet Kilden Drift AS etablert. Selskapet skal forberede og planlegge driften av det nye teater- og konserthuset.

Samsen kulturhus har innledet samarbeid med konsertarrangører. Målet er å etablere et regionalt samarbeidsnettverk med fokus på de unge gjennom ulike turnesamarbeid.

"Biblioskopet" – markedsføringskampanjene for bibliotek i Agder ble avsluttet i 2010.

Idda Arena er under tak og overleveres kommunen i mai 2011.

Kristiansandsregionen som en funksjonell bo- og markedsregion

I 2010 ble ATP- prosjektet (samordnet areal- og transportplan i Kristiansandsregionen) etablert og videreført som et permanent prosjekt. Nytt "park-and-ride" - anlegg med plass for 140 biler ble etablert på Tangvall, og det ble etablert nytt kollektivfelt på E39 fra kommunegrensen Søgne/Songdalen inn mot Kristiansand. Videre ble det etablert et sammenhengende gang-/sykkelveinett i Søgne, Songdalen og Kristiansand, kun 1 km gjenstår før også Vennesla inngår i dette.

Storbyforskningsprogrammet "Definering av storbyenes funksjonelle rolle" er avsluttet. Flyttingen i 2009 viser mye av det samme mønster som tidligere år. Det er mest flytteaktivitet mellom Kristiansand og de tre naboene i nord og vest (Søgne, Birkenes og Vennesla). Mønsteret med at Kristiansand har et netto flyttetap til Knutepunktet for øvrig ser ut til å ha satt seg. Mer detaljerte analyser viser at det er småbarnsfamilier som dominerer utflyttingsbildet fra Kristiansand, mens familier med noe eldre barn og en del godt voksne dominerer tilflyttingsbildet.

Telemarksforsknings rapport ” Næringsutvikling og attraktivitet” som kom i 2010, viser at Kristiansand skiller seg ut fra de øvrige kommunene i Kristiansandsregionen som en sterk besøkskommune og bedriftskommune. De andre kommunene i regionen er i større grad rendyrkede bostedskommuner. Dette gjør at utviklingen i Kristiansand er avgjørende for alle kommunene i regionen. Det er arbeidsplassene i Kristiansand som store deler av bosettingen i de andre kommunene er basert på. Av rapporten fremgår det også at Kristiansandsregionen har hatt en økning på 25,8 prosent i antall arbeidsplasser etter 2000.

Knutepunkt Sørlandet deltar i EU-prosjektet DC Noise som skal fremme strategier for rekruttering av arbeidskraft. Helse- og sosialsektoren har i samarbeid med KnS gjennomført et smarthusprosjekt for å undersøke mulighetene for mer bruk av teknologi i omsorgstjenestene. Det foregår ellers et strukturert samarbeid på rusfeltet og i forberedelsen av implementering av Samhandlingsreformen. Oppfølging av helsereformen skjer i samarbeid med KnS og SSHF. Kulturnettverket i KnS har arbeidet fram avtale om lærersamarbeid mellom kulturskolene.

Kristiansand som nasjonal aktør

Kristiansand deltar i ulike storbynettverk for å synliggjøre storbyespesifikke problemstillinger. Gjennom Storbyprosjektet Innovasjon 2010 har Kristiansand deltatt i flere prosjekt som tydeliggjør storbyenes rolle i regional utvikling. Noen av delprosjektene vil bli videreført i samarbeid mellom byene.

Kristiansand er ressurskommune på universell utforming og får tildelt midler fra miljøverndepartementet. Kommunen har ved flere anledninger vært vertskap for nasjonale delegasjoner og fagsamlinger.

Det er innledet samarbeid med andre storbyer om kriminalitetsforebyggende arbeid med fokus på å finne metoder for å stanse en gryende vekst av høyre-ekstreme grupper.

Internasjonalt engasjement og nettverksbygging for næringslivet, akademia, kulturlivet og kommunen
Internasjonal melding og strategi ble vedtatt i bystyret høsten 2010 og vil danne grunnlag for prioriteringer når det gjelder framtidig internasjonalt arbeid. Meldingen viser et bredt engasjement for 2010 med i alt 17 ulike prosjekter, fordelt på EØS-finansierte prosjekt, EU-prosjekter, MIC/NORAD, INTERREG og Igalo. Når det gjelder nord-sør samarbeidet har oppfølging av Rajshahi-aksjonen vært prioritert.

Det er dialog med Sørlandets Europakontor om hvordan kontoret kan styrkes som arena for regionalt samarbeid om internasjonale satsinger.

6.1.2 Vekst og verdiskaping – noen hendelser

Et sterkt og nyskapende næringsliv – en spennende og opplevelsesrik by

Mens sysselsettingen gikk ned i 2010 kan det ifølge Konjunkturbarometeret for Agder ligge til rette for at vi i 2011 får en økning i sysselsettingen. Det er nå tegn til en sterkere optimisme i det sørlandske næringsliv. Bedriftene ser gjennomgående positivt på utviklingen i 2011.

Næringsklyngene Eyde og NODE har som målsetting å utvikle regionen som en energi- og teknologiregion. De 10 bedriftene i Eyde-nettverket som representerer 3000 ansatte har en unik posisjon i sitt marked, og har utviklet seg til å levere produkter i verdensklasse, med stadig mindre bruk av energi og med stadig mindre utslipp. Nesten alt eksporteres, og bedriftene viser seg å være omstillingsdyktige, innovative og globalt konkurransedyktige. NCE NODE som i 2010 består av ca. 50 bedrifter med totalt ca. 6.300 ansatte og en omsetning på totalt 40 mrd. kr, har en ambisjon om å skape 10000 arbeidsplasser innen 2020 og at antall bedrifter har økt til ca. 100.

I 2010 ble Kristiansand kåret som Næringsby nr. 9 av totalt 93 byer av bladet Kapital og analyseselskapet Dun & Bradstreet. Undersøkelsen er basert på målinger for vekst, inntjening og hvorvidt bedriftene er solide. Selv om dette er en svakere plassering enn i 2009 (2. plass), er det kun Bergen (8. plass) av storbyene som kommer bedre ut i 2010.

I NHO's NæringsNM 2010 var resultatene for Kristiansands-regionen en del svakere enn tidligere år (19. plass kontra en samlet 2. plass for perioden 2006-2008). NæringsNM er en rangering ut fra følgende fire indikatorer; nyetableringer, lønnsomhet, vekst og næringslivets relative størrelse. I forhold til Attraktivitetspyramiden (Telemarksforskning) som måler bedriftsattraktivitet, bosettingsattraktivitet og besøksattraktivitet kommer Kristiansandsregionen ut på en 8. plass – en plassering som er langt bedre enn de siste årene og også bedre enn sammenlignbare storbyregioner (Stavanger, Bergen).

Innenfor reiseliv har næringsklyngen Arena Usus blitt etablert i 2010. IKT-foreningen Digin har i 2010 jobbet med å tilrettelegge for en utarbeidelse av en arena-søknad i 2011.

Visit Sørlandet AS ble etablert i 2010 som et felles markedsføringssselskap for reiselivet på Sørlandet. Selskapet eies av sentrale næringsaktører, fylkeskommunene og kommuner på Sørlandet. Det er laget sluttrapport om storbyenes rolle i forhold til reiseliv, kultur og opplevelsesbaserte næringer.

"Kultur og næring i Kristiansand" er vedtatt i Bystyret 09.09.09. Kultursektoren har et mål om å bidra til et mangfold av levedyktige festivaler, blant annet ved å arbeide for å bedre de kommunale rammevilkårene. Kultursektoren har reforhandlet driftsavtalene med Agder Kunstnersenter om gjestekunstnerordning og utleie av verksteder på X-huset.

Næringsforeningen har gjennom et bredt spleiselag der også kommunen er med, igangsatt et 3-årig kompetansehevings-program knyttet til vertskap. Målgruppen i første driftsår var Kvadraturforeningens medlemmer, frivillige i Tall Ships Races, Hotell- restaurant og taxinæringen.

Female Future 3 ble avsluttet sommeren 2010 med gode resultater. Totalt har 120 kvinner deltatt i de 3 Female future Agder-programmene som har vært gjennomført. Global Future 2 har startet opp med 27 deltakere fra hele Sørlandet. Kommunen er partner i programmet og deltar med 3 deltakere. Kommunen har stilt med mentorer både til Female Future og Global Future.

Internasjonal skole er i full drift, og det jobbes med å skaffe finansieringspartnere fra næringslivet som kan bidra til å sikre drift og avklare framtidig lokalisering.

Næringsssamarbeidet i Knutepunkt Sørlandet er etablert og næringsplanen skal revideres i 2011. Lokalisering av fremtidige næringsarealer har hatt fokus i pågående revisjon av kommuneplanen..

Sterke kompetansemiljøer

Kristiansand kommune deltar i ulike partnerskap for bedre å legge til rette for kompetanseutviklingen mellom bedrifter, næringsmiljøer, offentlige institusjoner og kunnskapsmiljøer. Kommunen er i dialog med de ulike aktørene for å fremme samarbeid innen framtidsrettet miljøteknologi og profilering av regionens sterke fagmiljøer. Videre arbeid vil særlig konsentrere seg om å utvikle Kristiansands posisjon innen fornybar energi. Det er også kontakt med andre storbyer for å fremme felles interesser innen energifeltet.

Effektiv infrastruktur

Teknisk direktør ivaretar kommunens rolle som aktør knyttet til arbeidet for en forbedret veistandard øst-, vest-, og nordover. Videreutvikling av framtidig hovedveinett inngår som del av kommuneplanrevisjonen. Teknisk direktør er leder for Kjevikrådet som skal bidra til utviklingen av Kjevik som landsdelens hovedflyplass.

Det er utarbeidet forslag til samarbeidsavtale om flyteknisk utdanning på Kjevik. Avtalen undertegnes i mars 2011.

Kristiansand som eier og aktiv forvalter

Eierskapsmeldingen er under implementering. Kristiansand har deltatt på eiermøte i Agder Energi, gjennomført eiermøte med KNAS og startet evaluering av organisasjonsformen for Kristiansand Havn KF.

EVA IKS ble etablert i januar 2010 og har hatt en gjennomgående høy og stabil etterspørsel etter rådgiving og kurs i 2010. Det er igangsatt en strategiprosess i selskapet for å utvikle et bedre mål- og resultatstyringsopplegg for selskapet.

Sørlandet Kunnskapspark AS har gjennomgått en restrukturering i 2010. Selskapet har hatt fokus på kjerneoppgaven som er inkubator. Bemanningen har blitt redusert i løpet av året, og selskapet forventer et mindre overskudd for 2010. Selskapet planlegger en emisjon i 2011.

6.1.3 Levekår og livskvalitet – noen hendelser

Botilbud

Kommunen har hatt stort fokus på boligsituasjonen til sosialt vanskeligstilte. Det har vært store utfordringer med hensyn til å skaffe differensiert boligmasse og tilpasset oppfølging til disse målgruppene. Boligsosial handlingsplan ble derfor revidert i 2010 og har gitt en oppdatert status og

oversikt over de grupper som trenger særskilt oppmerksomhet fremover. Det foreligger en felles anbefaling for valg av tomter som i det videre vil bli klargjort for etablering av boliger i tråd med behovene i Boligsosial handlingsplan.

Antall boligsøkere som står på venteliste for kommunal bolig er sunket fra 140 i 2009 til 75 i 2010. I 2010 ble det etablert 18 midlertidige boliger til sosialt vanskeligstilte.

I 2010 ble det planlagt bygging av ny bolig for utviklingshemmede på Justneshalvøya. Storebølgen med 8 plasser for multifunksjonshemmede barn og unge ble åpnet og på oppdrag fra staten ble det etablert botilbud til personer utsatt for tvangsgifte.

Bomiljø, møteplasser og nærmiljøtiltak

Kulturhus og fritidslokaler er av stor betydning for nærmiljøene og byens kulturliv. Anleggene er arenaer for rekreasjon, utvikling av talenter, ferdigheter og sosiale nettverk.

På Lund er byggerbeidene for barnehage på tomten "Roligheden gård" startet opp. Denne er erstatning for Oddernes/Kongsgård barnehage. "Roligheden gård" vil også bli brukt som bydelshus på Lund. Dette blir realisert ved å bruke eksisterende våningshus kombinert med en storsal i nyetablert barnehage og sambrukslokaler/gymsal.

Det pågår arbeid med planlegging og iverksetting av tiltak på Øvre Slettheia som kan bidra til at friområdene mellom blokkene vil oppleves trygge og attraktive for beboerne. Den gamle skolen er revet og erstattet med en ny og noe utvidet skole, som også skal ivareta nærmiljøfunksjoner. Kulturskolen er hovedaktør i "Kom i fokus"-prosjektet i samarbeid med Øvre Slettheia skole og Karuss skole. Prosjektet består av et 3-årig utviklingsprogram med hovedfokus på kvalitet i kunst og kulturopplevelser i lokalsamfunnet.

Nye Vågsbygd bydelsbibliotek utvikles som et sentralt bibliotektilbud i bydel Vest. I 2010 var det ca 74.000 besøkende der.

I 2010 ble Havlimyra skole/flerbrukshall åpnet og Solholmen skole totalrenovert.

Universell utforming

Kristiansand er ressurskommune på universell utforming og får tildelt midler fra miljøverndepartementet. Kommunens ressursgruppe består av representanter for ingeniørvesen, parkvesen, plan- og bygningsetaten samt rådet for funksjonshemmede. Kommunen har ved flere anledninger vært vertskap for nasjonale delegasjoner og fagsamlinger.

I Kristiansand har parkvesenet gjennomført et prosjekt for å bedre tilgjengeligheten til Domkirka i samarbeid med kirken og riksantikvaren. Byggsaksavdelingen har gjennom hele året hatt fokus på tilgjengelighet og universell utforming, og har gjennomført ca 10 tilsyn knyttet til dette. Det pågår et arbeid i regi av ingeniørvesenet med å tilrettelegge busstopp langs metrolinjer og på Tinnheia.

Utdanning og arbeid

Etter Kunnskapsdepartementets definisjon fikk kommunen full barnehagedekning i 2010. I Kristiansand var det en dekningsgrad på 87% for barn under 3 år og 100 % for barn over 3 år. Total dekningsgrad for barn 1-5 år er på 94%, som betyr at 4.919 barn av totalt 5.213 barn var i barnehage pr. 31.12.2010.

Resultatene på Nasjonale prøver i skolene har de siste årene ikke vært tilfredsstillende i Kristiansand. På bakgrunn av dette er det igangsatt flere tiltak på kort og lang sikt.

I Kristiansand har det vært et høyt antall unge på sosialhjelp og et høyt antall ungdommer som dropper ut fra videregående skole. Sterkt fokus og godt arbeid på Ungetat samt et bedret tverrfaglig samarbeid, har ført til en nedgang i antallet sosialhjelpsmottakere. Sosialtjeneste oppgir at andelen henvist drop-out ungdom som kom tilbake til skole eller i arbeid økte fra 80% i 2009 til 86% i 2010. Andel sosialhjelpsmottakere 18 – 24 år som er i aktivitet/arbeid økt fra 80% i 2009 til 92% i 2010

Skolesektoren har satt fokus på tidlig identifisering av potensielle bortvelgere til videregående skole og har forbedret samhandlingsrutinene i forbindelse med denne overgangen. Effekten av MMM-prosjektet er at andelen bortvelgere er redusert og tiltak og systemer er nå en del av ordinær drift.

Det er etablert prosjekt for vurdering av regionalt rehabiliterings- og kompetansesenter for unge rusmisbrukere mellom 18 – 25 år.

Antall sosialhjelpsmottakere holder seg relativt stabilt fra 2009 til 2010. I gjennomsnitt har 746 personer fått sosialhjelp i måneden i 2010.

Det har vært brukt mye ressurser på bygging av nytt helse- og sosialsenter i Gyldengården og etablering av NAV.

Samhandlingsreform

Samarbeidet mellom Sørlandet sykehus HF (SSHF) og helsenettverket i Knutepunkt Sørlandet er intensivert. OSS (overordnet strategisk samarbeidsorgan) som startet i 2007 er videreutviklet, og det er iverksatt arbeid med å identifisere strategiske områder for arbeidet videre. I 2010 ble det utarbeidet felles rammebetingelser og prosjektorganisering til Samhandlingsreformen i samarbeid med Knutepunktkommuner.

Store deler av helse- og omsorgstjenestene er involvert i tiltak og prosjekt som kan forberede kommunen på innføring av samhandlingsreformen. Kommunen har blant annet videreutviklet samarbeidet med sykehuset med spesiell fokus på å sikre utskrivningsfasen.

I 2010 startet arbeidet med å etablere undervisningshjemmetjeneste i Kristiansand for alle kommunene i Vest-Agder. Formålet er å være pådriver for kompetanseutvikling innen omsorgstjenesten. Det er etablert fagkoordinatorer og ressurspersoner innen definerte områder relatert til diagnosegrupper.

Planlegging og innføring av nye IKT løsninger som Helsenett og ny smarthusteknologi har hatt stort fokus. I samarbeid med kommuner i Knutepunkt Sørlandet og Telenor er det gjennomført et prosjekt for å teste ut mulighetene for økt bruk av teknologi i omsorgstjenestene. Kristiansand er involvert i vurdering av hvordan den regionale satsingen på e-helse og omsorgsteknologi bør utvikles videre.

Kommunen har forberedt etableringen av lokalmedisinsk senter. Det ble etablert korttidssykehjem på Valhalla omsorgssenter, og Prestehøia omsorgssenter startet opp i 2010. Det er planlagt flytting av St. Joseph sykehjem og bestemt lokalisering av nytt sykehjem på Rona/Strømme. Arbeidet med rehabilitering av Grimtunet sykehjem pågår.

Tidlig innsats i forhold til barn og unge

Prosjekt tidlig innsats startet opp i august 2009. Målsettingen med prosjektet er å bedre tidlig tverrfaglig innsats overfor barn og unge som er særlig utsatt for å utvikle psykososiale vansker. I 2010 har prosjektet gjort ferdig en rapport som beskriver store deler av kommunens arbeid med tidlig innsats, og også de viktigste forane for tverretattlig samarbeid. Rapporten inneholder også en egen handlingsplan for å forebygge språk og atferdsproblemer hos barn i førskolealder. Rapporten vil bli framlagt for politisk behandling våren 2011. Prosjekt tidlig innsats har i 2010 planlagt iverksettelsen av opplæringsprogrammet "Å ta opp uroen" sammen med Sørlandet Sykehus HF. Opplæringsprogrammet forsøkes ut i Søm skolekrets i løpet av 2011, og omfatter seks barnehager, tre skole, helsetjenesten i Randesund/Tveit, barneverntjenesten og PP-tjenesten i tillegg til personer fra ulike deler av helseforetaket.

Kristiansand kommune har deltatt i utviklingen av entreprenørskapsprosjektet MAGI for skoletrøtte elever i 10. klasse. UiA v/Senter for entreprenørskap har nå tatt verktøyet i bruk og oppnådd gode resultater i skoleverket. Totalt har i underkant av 50 elever deltatt i programmet siden oppstart, samtidig som lærere kurses innenfor faget entreprenørskap.

Helsetjenesten har videreutviklet et program fra ICDP (International Child Development Program) med målsetting om å forebygge utvikling av psykososiale vansker gjennom å støtte og styrke foreldre med barn i alder 0-18 år i deres omsorgsrolle.

I forbindelse med videreutviklingen av system for foreldreveiledning i forhold til barn med atferdsproblemer, PMTO-metoden (Parental Management Training Oregon) har en gjennomført flere kursrekker for ferdighetstrening og foreldreveiledere. Det er utarbeidet en handlingsplan for å sikre fortsatt fremdrift og videreutvikling av metoden.

Det antas at det både nasjonalt og lokalt i egen kommune skjer en underrapportering til barnevernet fra barnehagene. Barnehagedirektøren har derfor bedt barnehagene siden 2007 rapportere på sin

samhandling med barnevernet. Ut fra tallmaterialet som foreligger har det skjedd en fordobling av skriftlige henvendelser til barnevernet fra 2007 til 2010.

Det foregår et målrettet arbeid med å rekruttere minoritetsspråklige barn til barnehager i kommunen. I løpet av 2010 har antall barn med minoritetsspråklig bakgrunn økt fra 534 til 626 barn. Dekningsprosenten har økt fra 66% i 2009 til 79% i 2010. Systematiske språkstimuleringstiltak i barnehagen med hjelp av ekstra pedagogressurs og tospråklig assistanse, bidrar til å gi minoritetsspråklige barn gode norskerferdigheter.

For å sikre tidlig og effektiv hjelp til barn/unge som har pårørende med psykiske lidelser eller rusavhengighet er det etablert 18 samtalegrupper med barn i regi av helsetjenesten.

Kommunen har stort fokus på barn og fattigdom. Bystyret vedtok i 2009 å videreføre satsningen mot barn i fattige familier. Antall familier med barn som fanges opp gjennom denne særskilte "fattigdomssatsingen" økte fra 154 i 2009 til 215 i 2010.

Forsøk med drift av nasjonal alarmtelefon for barn igangsatt. Forsøksperioden er utvidet til 31/12-11 på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet som fullfinansierer dette arbeidet.

Folkehelse

Kommunen har spesielt fokus på folkehelse. I 2010 har det blant annet vært fokus på "Aktiv hver dag" (AhD) som er et helsefremmende og fallforebyggende aktivitetstilbud for eldre med funksjonsfallering og i fallrisiko, samt Aktivitet på Resept som er et interkommunalt samarbeid for livsstilsendring.

i 2010 har det blitt avholdt 4 BRA MAT for bedre helse kurs med 43 deltakere i samarbeid med Kreftforeningen. Det har blitt avholdt 2 røykesluttkurs med 18 deltakere.

Kommunen har igangsatt arbeid med store arenaer for fysisk aktivitet, som blant annet Aquarama og Idda. Kommunen har nå 14 flerbrukshaller og 14 7-er kunstgressbaner. Flere tilgjengelig treningstimer i kommunale anlegg har medført aktivitetsøkning. Idrettsetaten jobber videre med å etablere arenaer for fysisk aktivitet i nærmiljøene.

Kommunen arbeider med å sikre tilgang til friområder i strandsonen og sentrumsnære områder ved hjelp av kommunale og statlige midler. I 2010 økte antall dekar i kommunal eie med 40 dekar, i hovedsak relatert til ny ridesti ved Jegersberg gård. Parkvesenet har renoverert HC-løype på Hamresanden og oppgradert Auglandsparken (Nordenparken), laget ny turvei i Baneheia, toalett og tiltak på Brannposten, turparkering på Dalane og turvei i Krageviga på Flekkerøy

Det er etablert 211 nye standard båt plasser, hovedsaklig i områdene Hånes, Narviga og Lahelle.

Migrasjon og mangfold

Kommunen har kontakt med regionale aktører for utveksling av erfaringer og mulig opprettelse av regionalt nettverk for å styrke kunnskap om interkulturell kommunikasjon. Et storbyforskningsprosjekt som skal vurdere kommunens tjenestetilbud til en etnisk mangfoldig befolkning er under oppstart.

Bystyret vedtok i januar 2010 at det ikke skulle jobbes videre med opprettelse av internasjonalt senter.

Ved Kristiansand folkebibliotek har bruken av den elektroniske tjenesten "Pressdisplay" som gir tilgang til 1700 aviser fra 92 land på 48 språk økt med mer enn 100% i løpet av 2010. Kristiansand folkebibliotek har ansvar for ledelsen av storbyprosjektet "Leselyst og språkutvikling – to sider ved samme sak". Unge elever ved Kongsgård skolesenter, som skal lære seg norsk, er deltakere i et lesegruppearbeid i regi av biblioteket.

Ved Samsen kulturhus er mangfold i forhold til aktivitetsmuligheter og produksjon/framføring av ulike kulturelle uttrykk et solid kjennetegn. Unge med annen etnisk bakgrunn enn norsk tar i bruk fritidsklubbene som et naturlig møtested.

Kultursektoren har gitt tilskudd til Kristiansand Internasjonale Musikkfestival, og sektoren har presisert internasjonalt mangfold tydeligere som kriterium for tildeling av tilskudd.

Helsetjenesten har gjennomført minoritetsprogrammet med 5 grupper i 2010. Sosialtjenesten har utviklet en driftsform for nyetablerte bokollektiv for enslige mindreårige. I tillegg er det etablert samtalegrupper for menn i asylmottak i samarbeid med ATV (Alternativ til vold)

Kriminalitetsforebyggende arbeid

I 2010 har det vært mye fokus på å stanse en gryende vekst av høyre-ekstreme grupper, et samarbeid mellom politiet og kommunale etater. Det er innledet samarbeid med andre storbyer om samme tematikk.

Statistikk over voldssaker de ti siste år viser en nedgang. Det siste året er det særlig reduksjon av vold i sentrum om kvelder og i helger, men Kristiansand ligger fortsatt på et relativt høyt nivå. Tiltakene i "Trygg by" er videreutviklet med særlig fokus på julebordsesongen. Det er tett samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillige.

Det er igangsatt satsing på ungdom og digitale medier med sikte på kriminalitetsforebygging, med særlig satsing på skole og de ansatte der. Trendrapport i forhold til kriminalitet blant barn og unge utarbeides to ganger i året. Ungdomsteamet er videreført og har prøvd ut metoder som ungdomskontrakt og bekymringsamtale. I 2010 økte antall ungdomskontrakter fra 37 til 72, og antall bekymringsamtaler økte fra 23 til 30.

Likestilling

Kommunen deltar i det regionale likestillingsprosjektet "Fritt valg- 10 årssatsing for likestilling på Sørlandet" både som partner, og med skoler og barnehager som piloter. Kommunen deltar i utvikling av Senter for likestilling på UiA. Kultursektoren har gitt tilskudd til etablering av AKKS Kristiansand. Organisasjonen arbeider for å rekruttere, motivere og synliggjøre kvinner i alle ledd av musikkbransjen.

Frivillighet og deltakelse

Kristiansand var i 2009 pilotkommune i et KS-prosjekt for å undersøke innbyggerne og de folkevalgtes oppfatning av vilkår for deltakelse i lokaldemokratiet. I 2010 ble resultatene fulgt opp av en tiltakspakke som ble utarbeidet av en politisk ad hoc komité.

Frivillighetsmeldingen ble vedtatt av bystyret i 2010, og ansvar for oppfølging er fordelt på sektorer. Helse- og sosialsektoren har igangsatt arbeid med vurdering av kommunens eierskap av frivilligsentralene, helse- og sosialsektorens koordineringspunkt med frivillig sektor, samt utvikling av felles arena for dialog om utvikling av samarbeid med Frivillighetens Hus.

Kultursektoren har laget nye retningslinjer for tilskudd til kunst- og kulturformål, påbegynt arbeidet med revidering av retningslinjer for driftstilskudd til barne- og ungdoms-organisasjoner samt samordnet med Kristiansandsportalen nettbasert informasjon og oversikter over tilskudd, aktiviteter, interessefellesskap og organisasjoner

6.1.4 Bærekraftig utvikling

Kristiansand tar vare på naturen

Etter at forurensningsutslipp fra industri og bebyggelse til Kristiansandsfjorden er sterkt redusert, er forurensede bunnsedimenter den største forurensningsutfordringen i fjorden. Det er de siste årene gjennomført et stort nasjonalt pilotprosjekt i Kristiansandsfjorden når det gjelder opprydding i forurensede bunnsedimenter. Det er gjennomført oppryddingstiltak i blant annet Hannevika, Marvika, Kongsgårdbukta og i 3 båthavner. Overvåkningsundersøkelser viser at miljøtilstanden i fjorden er vesentlig forbedret som følge av tiltakene. I kommuneplanrevisjonen fastlegges det miljømål for Kristiansandsfjorden og behov for ytterligere tiltak vil bli vurdert ut fra hvilke miljømål som vedtas der.

Grønnstruktur og biologisk mangfold i kommunen er godt tatt vare på. Strandsonen er imidlertid under stadig utbyggingspress.

Luftforurensningen i 2010 i Kristiansand sentrum var når det gjelder NO₂, 38 mikrogram/m³, som er like under EU's grenseverdi på 40 mikrogram/m³. NO₂ forurensningen skyldes biltrafikk, skipstrafikk, vedfyring og oljefyring. Det igangsettes nå utredning med sikte på å redusere luftforurensningen.

Klimautslippet i kommunen eksklusiv prosessutslipp, gikk ned med 1%-poeng fra 2008 til 2009. Prosessutslippet økte pga oppstart av Elkem Solar.

Kristiansand har et forbruk og en produksjon som er tilpasset naturens tålegrense

Kommunen har redusert energiforbruket i 60 kommunale bygg med 23%, og utvider dette programmet til ytterligere 60 bygg. Resultatet er en reduksjon på 8 700 000kwh i 2010 sammenlignet med 2006 og utgjør for 2010 ca 8,7 mill kr.

Fjernvarmenettet utvides stadig. Mengden spillvarme fra Xstrata og Returkraft er så stor at det ikke er avsetning på all spillvarmen.

Avfallmengdene øker, men gjenvinningsgraden er økt bl.a. pga etableringen av returkraft.

44% av enhetene i kommunen var miljøsertifisert pr. 31.12.2010. Mange enheter vil bli sertifisert i 1.halvår 2011.

Miljøsertifisering av private bedrifter har stagnert noe. Kommunen kan stimulere miljøsertifisering av private bedrifter ved å stille mer krevende miljøkrav ved innkjøp av varer og tjenester. Det skjer en gradvis skjerping av disse kravene.

Kristiansand har en bærekraftig bystruktur og et bærekraftig transportsystem

Sørlandsparken er utvidet betydelig. Med mange arbeidsplasser og forretninger plassert i ytterkant i kommunen øker bilbruken. Den kraftige trafikkveksten på E18 er et resultat av dette.

I kommunen forøvrig var det derimot i 2009 og 2010 en nedgang i biltrafikken. Totalt sett var det derfor i disse årene ingen økning i biltrafikken. Dyrere bompassering, billigere bussreiser (flexikort), og sykkelsatsing har bidratt til dette. Vitaliseringen av Vågsbygd senter har også vært positiv.

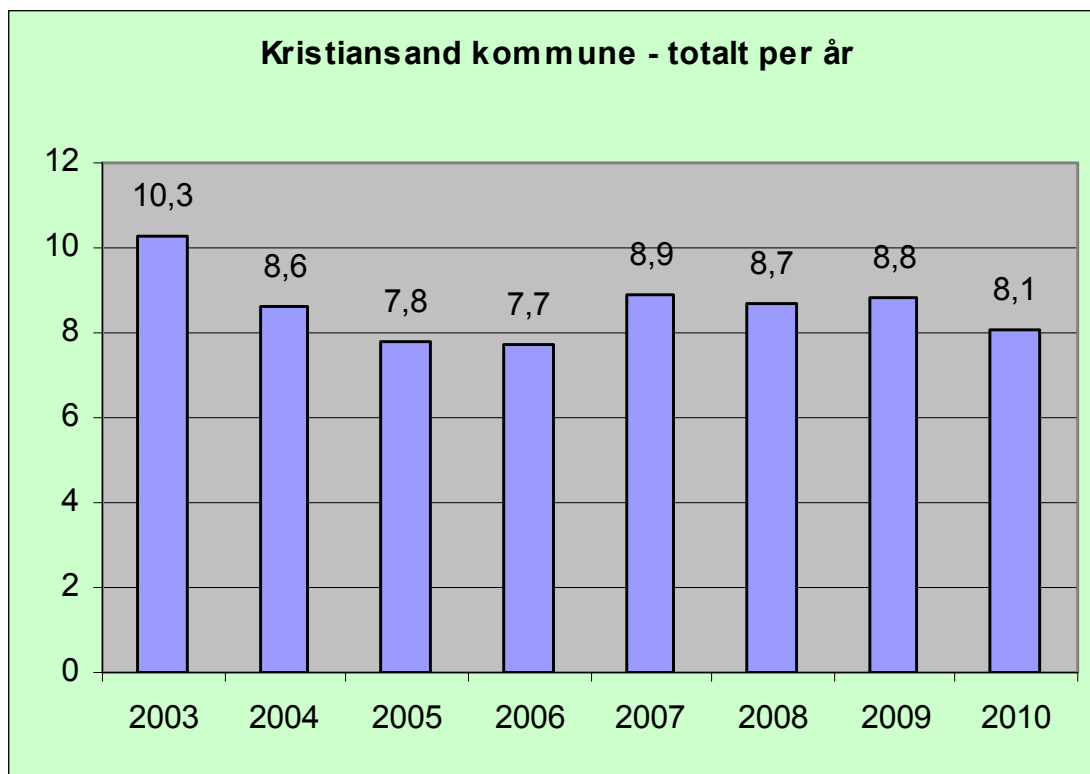
Sykkelandelen er økt fra 7% i 2005 til 9%. Kristiansand er nå Norges beste sykkelstorby, fulgt av Trondheim (8%) og Stavanger (5%).

6.2 En kommune i utvikling – arbeidsgiververksamheten med fokus på arbeidsmiljø

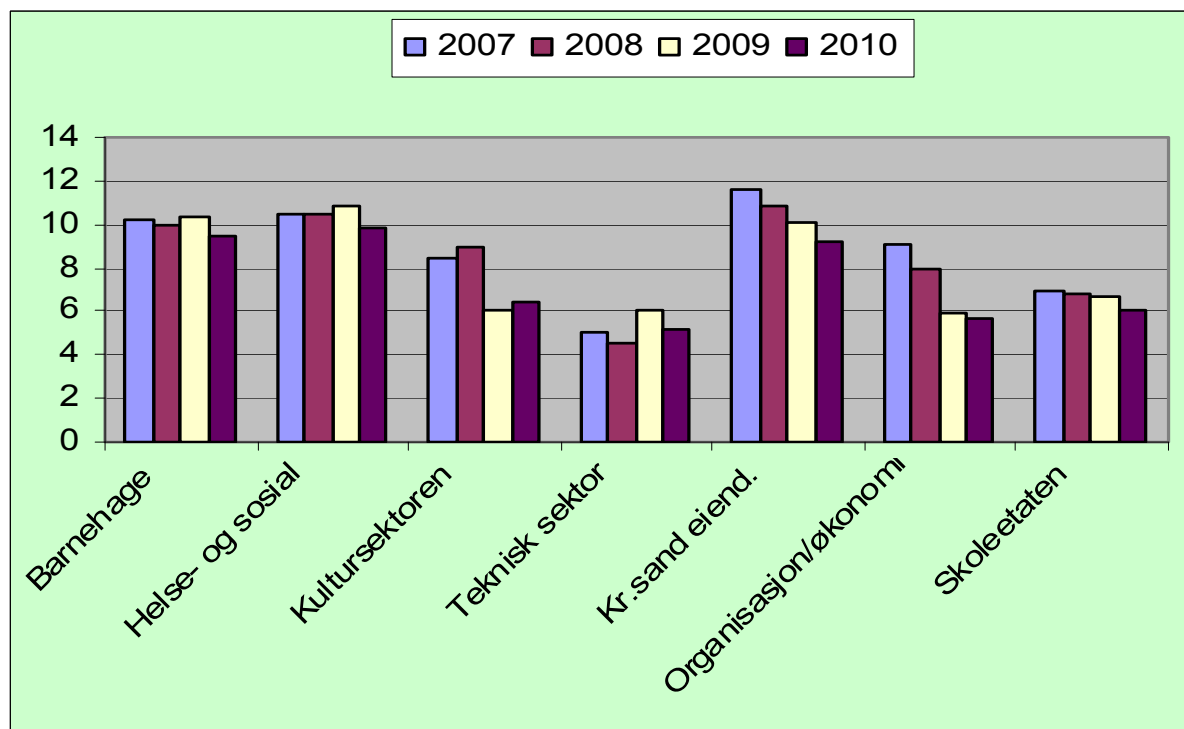
Sykefravær:

Sykefraværet i 2010 (8,1%) har gått ned i forhold til 2009 (8,8%). Dette er en positiv utvikling og en forbedring i forhold til de tre siste årene.

Sykefraværsutvikling 2003 - 2010

Sykefraværsutvikling for sektorene fra 2007 - 2010

Medarbeidertilfredshetsundersøkelse:

I 2007 og 2009 ble det gjennomført medarbeidertilfredshetsundersøkelse. Det gjennomføres en ny undersøkelse i 2011. Alle sektorene skal ha prosesser i forhold til oppfølging og forbedring av resultatene fra undersøkelsene. Sektorene og enhetene har i 2010 arbeidet med oppfølging av undersøkelsen fra 2009.

7. Avviksanalyse driftsregnskap pr. sektor

Sektorenes drift

Det henvises til sektordelen i årsrapporten hvor den enkelte sektor kommenterer årsresultatet. Tabellen under viser sektorenes resultater forhold til budsjettammen for 2010.

1.1.1.1

Sektor		R-2010	B-2010	R-2009	Avvik
Beløp i 1000 kr		(A)	(B)	(C)	=(B-A)
Rådmannens stab	Utgift	102 101	103 894	112 325	1 793
	Inntekt	7 976	5 869	12 755	2 107
	Netto	94 124	98 025	99 570	3 901
Barnehage	Utgift	621 695	611 140	574 736	-10 555
	Inntekt	533 394	520 666	485 787	12 729
	Netto	88 301	90 474	88 949	2 174
Helse- og sosial	Utgift	2 104 381	1 886 186	1 973 386	-218 195
	Inntekt	701 779	497 488	618 553	204 290
	Netto	1 402 602	1 388 698	1 354 833	-13 905
Kultur	Utgift	201 357	191 157	194 191	-10 200
	Inntekt	47 045	37 058	45 542	9 987
	Netto	154 312	154 099	148 649	-213
Teknisk u/Kr. Eiendom	Utgift	597 583	519 827	661 111	-77 757
	Inntekt	444 356	380 985	535 156	63 372
	Netto	153 227	138 842	125 956	-14 385
Kristiansand Eiendom	Utgift	255 504	237 142	278 157	-18 362
	Inntekt	217 685	202 720	192 219	14 965
	Netto	37 819	34 422	85 938	-3 397
Administrasjon	Utgift	196 058	186 056	192 230	-10 002
	Inntekt	73 738	63 963	76 274	9 775
	Netto	122 320	122 093	115 955	-227
Undervisning	Utgift	1 050 439	967 842	1 036 688	-82 596
	Inntekt	182 843	98 149	185 934	84 694
	Netto	867 596	869 693	850 755	2 097
Sum sektor 1-7	Utgift	5 129 117	4 703 244	5 022 824	-425 873
	Inntekt	2 208 817	1 806 898	2 152 220	401 919
	Netto	2 920 300	2 896 346	2 870 605	-23 954
Sektor 9 netto inntekt	Netto	-2 978 766	-2 896 346	-2 878 452	82 420
Regnskapsmessig overskudd		58 466	0	7 847	-58 466

Sektorene har en samlet overskridelse på 24,0 mill kr etter avsetning til og bruk av fond:

Årets rapportering er påvirket av organisasjonsendringene som skjedde i løpet av 2010. Rådmannens stab og Administrasjonssektoren må derfor sees i sammen. For kommentarer vises til Årsrapportens kapittel 6 del 1.

Organisasjons sektoren og Økonomi sektoren Sektor 1 og 6 i ny organisasjon.

Overskuddet for Rådmannens stab var 3,9 mill, mens administrasjonssektoren hadde et underskudd på 0,2 mill kr i 2010.

Disposisjonsform er for sektor 1 Økonomi 8,8 mill kr og for sektor 6 – 1,8 mill kr.

For kalkulert oversikt over de nye sektorenes driftsituasjon vises til kap 6, avsnitt 1.3.2 s 62 – 67.

Barnehageetaten

Barnehageetaten fikk i 2010 et netto overskudd på 2,2 mill kr. Kommunen fikk ca 4 mill kr ekstra i skjønnsmidler og tilskuddene til private barnehager ble ca 4-5 mill kr lavere enn budsjettet.

Barnehageetatens disposisjonsfond pr. 01.01.2011 er på – 10,9 mill kr.

Helse- og sosialsektoren

Helse- og sosialsektoren fikk i 2010 et underskudd på 13,9 mill kr, som tilsvarer et overforbruk på 1% i forhold til budsjettet. Det er store avvik mellom tjenestene i sektoren for fullstendig oversikt henvises til Årsrapportens kap 6, avsnitt 3.3.3. s 104 - 107

Sektorens disposisjonsfond pr. 01.01.2011 er negativt og er på – 34,5 mill kr.

Kultursektoren

Kultursektoren fikk i 2010 et underskudd på om lag 200.000 kr, d.v.s. et overforbruk på 0,1%.

Sektorens disposisjonsfond pr. 01.01.2011 er på 1,6 mill kr.

Teknisk sektor 5.1

Teknisk sektor fikk i 2010 et underskudd på 14,4 mill kr. Underskuddet skyldes avvik i Ingeniørvesenet og Plan og bygningsetaten. Se avsnitt 5.1.3.3 i Årsrapporten for komplett oversikt, s 154 -155.

Sektorens disposisjonsfond (ekskl. KE) pr. 01.01.2011 er på - 2,8 mill kr.

Kristiansand Eiendom 5.2

Kristiansand eiendom fikk i 2010 et netto underskudd på 3,4 mill kr, d.v.s. ca 9,1 % av driftsrammen.

Kristiansand Eiendom sitt disposisjonsfond pr. 01.01.2011 er på - 0,3 mill kr.

Skoleetaten

Skoleetaten fikk i 2010 et overskudd på 2,1 mill kr.

Skoleetaten har pr. 01.01.2010 et negativt disposisjonsfond på – 5,7 mill kr.

8. Skatt og rammetilskudd

Formues- og inntektsskatten i 2010 viser merinntekt i forhold til budsjettet på 63,9 mill kr og en vekst i forhold til 2009 på 10,3 %. Kristiansand kommunes skatteinntekter ligger på 100,8 % av landsgjennomsnitt i 2010. I 2009 var dette tallet 97,7 %.

Kommunens skattevekst var betydelig høyere enn skatteinngangen på landsbasis målt pr. innbygger. Inntektsutjevningen viser derfor et trekk på 30,4 mill kr som gir en inntektssvikt på 5,6 mill kr i forhold til justert budsjett.

9. Forvaltning av energiverksfondet i 2010

Energiverksfondets disposisjonsfond er på 107,9 mill kr pr. 31.12.2010, mens fondets investeringsfond utgjør 381,9 mill kr. Anleggsmidler kommer i tillegg med 153,0 mill kr. Fondets samlede regnskapsmessige størrelse knyttet til passivasiden i balanseregnskapet er på 642,8 mill kr, inklusive prisstigning på 2,8 % i 2010. Totalporteføljen har i 2010 gitt en avkastning på 6,5 %, d.v.s. 40,2 mill kr.

10. Bykassens likviditet

2010 har gjennomgående vært preget av akseptabel likviditet på grunn av opparbeidede fondsreserver. Langsiktig likviditetsreserve har blitt svekket, og vil bli ytterligere svekket etter hvert som kapitalfondet benyttes til finansiering av investeringer. For å ha god likviditet, bør kontantbeholdningen være minst 1/12 av omsetningen og forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld bør ikke være lavere enn 2. Likviditeten i 1. tertial 2011 forventes å være akseptabel. På grunn av bruk av kapitalfond utover i 2011 ventes likviditeten å bli ytterligere svekket utover i året.

I likviditetsstyringen ses alle kommunale midler under ett og knyttes til det gjennomsnittlige innskuddsvolum i bykassens konsernkontosystem og plasseringer i finansmarkedet. Fleksibiliteten i konsernkontosystemet innebærer at kommunen kan klare seg med en rimelig lav kontantbeholdning og likevel være tilstrekkelig likvid i det daglige. Foliorenten har økt fra 2,1 % i januar til 2,5 % i desember. Gjennomsnittet for 2010 har vært 2,4 %.

Det anbefales foreløpig ikke å treffe tiltak for å bedre bykassens likviditetsreserve. Så lenge kommunen unngår betydelige regnskapsunderskudd vil det ikke være noen umiddelbar fare for likviditeten, til tross for at marginene er små. Det anbefales likevel at likviditetsreserven bevares ved at kommunen opprettholder reserver i form av disposisjonsfond, for lettere å håndtere svingninger i driftsinntekter og driftsutgifter. Eventuell økning i akkumulert premieavvik vil forverre likviditetssituasjonen. Det er derfor mulig man må vurdere tiltak for å unngå for svak likviditet i forbindelse med handlingsprogrammet for 2011-2014.

Sak 57/11: Årsregnskap 2010 - Kristiansand kommune

Vedlegg

Saksprotokoll

Bystyret - saksfremlegg KU-sak 16-2011 ÅRSREGNSKAP KRISTIANSAND KOMMUNE 2010

Saksprotokoll kontrollutvalget sak 16 2011

Bykasseregnskapet 2010

Revisjonsberetning 2010 bykassa

Dato: 12.05.2011
Saksnr.: 201107041-1
Arkivkode E: 151
Saksbehandler: Arne Henrik Lukashaugen

Saksgang	Møtedato
Formannskapet	25.05.2011
Bystyret	08.06.2011

Årsregnskap 2010 - Kristiansand kommune

Sammendrag:

Årsregnskapet 2010 legges herved frem for politisk behandling og godkjenning. En mer fullstendig presentasjon av årsregnskapet i form av kommentarer, avviksanalyser og vurderinger, er inntatt i årsrapporten som fremmes parallelt som egen sak. Denne saken dreier seg derfor kun om den formelle godkjenningen på bakgrunn av revisjonsberetningen og behandlingen i kontrollutvalget.

Bykassens regnskap viser for 2010 et positivt netto driftsresultat på 53,7 mill kr og et regnskapsmessig resultat på kr 58.465.732. Korrigert netto driftsresultat ble 39,7 mill kr. I dette begrepet er det korrigert for bundne fond og pliktig overføring av momskompensasjon fra drift til investeringer. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer, dekning av tidligere års regnskapsunderskudd, samt avsetning til fond.

Enkelte sektorer har i 2010 hatt betydelig merforbruk. Den økonomiske situasjonen for Kristiansand ved utgangen av 2010 er svært stram til tross for et akseptabelt resultat i 2010. Bakgrunnen for dette er de store økonomiske utfordringer enkelte sektorer har med seg inn i år 2011 og kommunens svært høye lånegjeld. Økonomien tilsier derfor at det er lite rom for nye driftstiltak og nye investeringer. Fokus fremover bør derfor være på optimal tjenesteproduksjon innenfor reduserte rammer og ikke på utredning av nye tiltak.

Forslag til vedtak:

1. Det fremlagte årsregnskap for Kristiansand kommune - bykassa fastsettes som kommunens årsregnskap for 2010.
2. Regnskapsmessig resultat utgjør kr 58.465.732. Beløpet foreslås disponert som følger:
 - kr 23.000.000 avsettes til disposisjonsfond til nedbetaling av premieavvik pensjon.
 - kr 6.000.000 avsettes til energiverksfondet
 - kr 16.025.000 benyttes til å redusere helse- og sosialsektorens negative disposisjonsfond.
 - kr 7.440.732 avsettes til sentralt disposisjonsfond.
3. Overskridelser for investeringsprosjekter behandles på følgende måte:
Den midlertidige finansieringen godkjennes. Endelig finansiering vedtas når sluttregnskap forelegges bystyret i samsvar med investeringsinstruksen.
4. Teknisk underskudd i investeringsdelen, kr 754.457, godkjennes midlertidig finansiert som underskudd i investeringsregnskapet og dekkes inn når låneopptak gjennomføres og eventuelle salgsinntekter og investeringstilskudd mottas.

Tor Sommerseth
rådmann

Arne Henrik Lukashaugen
regnskapssjef

Trykte vedlegg:

- Revisjonsberetning datert 08. april 2011
- Fullstendig årsregnskap for 2010 Kristiansand kommune
- Kontrollutvalgets møteprotokoll fra møte 28.04.2011

Utrykte vedlegg:

Ingen

Bakgrunn for saken :

Bykasseregnskapet er regnskapsført i henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning av 15.12.2000 nr 1424 med senere endringer, samt tilrettelagt for statlig rapportering i henhold til forskrift av 15.12.2000 nr 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (KOSTRA).

Kommunen legger frem lokalt tilpasset regnskap til fastsetting, jf. bystyresak 213/93.

En kommune kan kun unntaksvis operere med negativt netto driftsresultat. Reserver fra tidligere år, i form av akkumulerte overskudd eller disposisjonsfond, må da finansiere et negativt netto driftsresultat. Når alle reserver er oppbrukt krever kommuneloven at det er balanse i de løpende inntekter og utgifter.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, noter , regnskapskjemaer, hovedoversikter, statlig rapportering (KOSTRA), samt diverse vedlegg. Årsregnskapet er avgitt av administrasjonen 14.02.2011, hvilket er innenfor fristen for avleggelse av regnskap for kommuner.

Revisjonsberetning datert 08. april 2011 følger vedlagt. Revisjonen har presisert at det innen selvkostområdets fond minimum skulle vært brukt ytterligere 9,1 mill kr. Rådmannen kommer tilbake til håndtering av dette forholdet i forbindelse med 1. tertialrapport i 2011 og i budsjettforslaget for 2012.

I henhold til kommunelovens §48 nr 3 må denne saken angi disponeringen av regnskapsoverskuddet. I 2010 ble det et regnskapsmessig overskudd på kr 58.465.732.

Rådmannen forslår at beløpet disponeres slik:

- kr 23.000.000 avsettes til disposisjonsfond til nedbetaling av premieavvik pensjon.
- kr 6.000.000 avsettes til energiverksfondet
- kr 16.025.000 benyttes til å redusere helse- og sosialsektorens trekk på sentralt disposisjonsfond.
- kr 7.440.732 avsettes til det generelle disposisjonsfondet.

Begrunnelsen for avsetningen til dekning av premieavvik pensjon, er unngå at likviditeten tappes når akkumulert premieavvik fortsatt øker. Avsetningen til energiverksfondet tilsvarer avkastning utover budsjettert beløp i 2010. Avsetning på 16,025 mill kr til å redusere helse- og sosialsektorens negative disposisjonsfond begrunnes i ekstrabevilgningen på rammetilskuddet i desember 2010. Dette forholdet fremlegges også som egen sak til bystyret.

Resterende avsetning til disposisjonsfond når det gjelder ubrukte midler til erstatninger til barnehjemsbarn er som forutsatt i 2. tertialrapport drift 2010, overført til det generelle disposisjonsfondet med kr 18.183.000. Det er avsatt årets ubenyttede midler med kr 2.912.270 i forbindelse med omtakseringsprosjektet for eiendomsskatt. Videre er avsatt et ubrukt beløp på kr 3.192.728 i forbindelse med prosjekt skanning av byggesaksarkiv. Disse to prosjektene skal slutføres i 2011. Regler for håndtering av over- og underskudd i bykassens enheter er innarbeidet i delegasjonsreglementet for budsjettsaker, vedtatt av bystyret i sak 150/2001. Generelt gjelder at *enheter* med overskudd kan avsette dette (90%-av overskuddet) til disposisjonsfond for senere bruk. Rådmannen vil ved revisjon av reglementet i 2011, tilrå at det innarbeides egne regler knyttet til besparelser på spesielle prosjekter i sektor 9.

Formues- og inntektsskatten i 2010 viser merinntekt i forhold til budsjettet på 63,9 mill kr og en vekst i forhold til 2009 på 10,3 %. Veksten i formues og inntektsskatten samordnes med det statlige rammetilskuddet, dvs at rammetilskuddet får en svakere utvikling, slik at kommunenes samlede inntekter blir innenfor rammene i statsbudsjettet. For hele landet utgjør veksten i formues og inntektsskatten 6,6 % i 2010. Kristiansand kommunes skatteinntekter ligger på 100,8 % av landsgjennomsnittet i 2010. I 2009 var dette tallet 97,7 %.

Ordningen med løpende inntektsutjevning medfører at en eventuell svikt i skatteinngangen, sammenlignet med landsgjennomsnittet, kompenseres fortløpende i rammetilskuddet. Tilsvarende trekkes kommunene for eventuelle merinntekter i forhold til landsgjennomsnittet. Vår skattevekst var høyere enn skatteinngangen på landsbasis i 2010 målt pr innbygger. Inntektsutjevningen viser derfor et trekk på 30,4 mill kr. I forhold til justert budsjett viser netto rammetilskudd en inntektssvikt på 5,6 mill kr i 2010. Årsaken til at svikten ikke ble større, er at det i desember ble overført et beløp på 16,025 mill kr til styrking av kommuneøkonomien.

Energiverksfondet har i 2010 gitt en avkastning på 6,5 %. I kroner utgjør avkastningen 40,2 mill. Samtlige aktivaklasser bidrar positivt til avkastningen. Størst bidrag kommer fra norske renter omløp med 12,3 mill kr og norske aksjer med 11,0 mill kr.

Siden oppstart av porteføljeforvaltningen 31.10.2003 viser totalporteføljen en årlig avkastning på 4,1 %. Kommunens langsiktige målsetting er en årlig realavkastning på 3,5 %, sett over en tiårs periode. Denne målsettingen var tidligere 4,25 %, men ble nedjustert i forbindelse med tertialrapporten for 2. tertial 2009. Med en årlig avkastning siden start på 4,1 % og en årlig inflasjon på 2,1 %, er resultatet så langt en årlig realavkastning på 2,0 %, noe som er under målsettingen.

Momskompensasjonsordningen når det gjelder investeringer, viser netto merinntekt på 3,8 mill kr i sektor 9.

2010 har gjennomgående vært preget av akseptabel likviditet på grunn av opparbeidede fondsreserver. I likviditetsstyringen ses alle kommunale midler under ett og knyttes til det gjennomsnittlige innskuddsvolum i bykassens konsernkontosystem og plasseringer i finansmarkedet. Flexibiliteten i konsernkontosystemet innebærer at kommunen kan klare seg med en rimelig lav kontantbeholdning og likevel være tilstrekkelig likvid i det daglige. Foliorenten har økt fra 2,1 % i januar til 2,5 % i desember. Gjennomsnittet for 2010 har vært 2,4 %.

Det anbefales foreløpig ikke å treffe tiltak for å bedre bykassens likviditetsreserve. Så lenge kommunen unngår betydelige regnskapsunderskudd, vil det ikke være noen umiddelbar fare for likviditeten, til tross for at marginene er små. Det anbefales likevel at likviditetsreserven bevares ved at kommunen opprettholder reserver i form av disposisjonsfond, for lettere å håndtere svingninger i driftsinntekter og driftsutgifter. Eventuell økning i akkumulert premieavvik som disponeres i driften vil forverre likviditetssituasjonen, slik at en i forbindelse med handlingsprogrammet for 2012-2015 kan måtte vurdere tiltak for å unngå for svak likviditet.

Investeringsnivået er høyt og dermed også lånegjelden. Bykassens lånegjeld uten pensjon utgjør 5.260,3 mill kr pr 31.12.2010, hvilket er en økning på 668,4 mill kr sammenlignet med 31.12.2009. Økningen har flere årsaker, bl.a. opptak av lån til investeringer som er budsjettert tidligere år. Løpende avdrag har bidratt til reduksjon av lånegjelden. Etterslepet i låneopptak er pr 31.12.2010 om lag 230 mill kr.

Pensjonsutgifter belastes kommuneregnskapet som følge av gjennomsnittsberegninger. Eventuell besparelse skal belastes fremtidige budsjetter over 15 år. Premieavviket for pensjon ble positivt med 46,8 mill kr i 2010 medregnet amortisering (utgiftsføring) av tidligere positive premieavvik. Premieavviket viser et negativt avvik i forhold til budsjettert beløp på 4,3 mill kr. Akkumulert premieavvik er 341,4 mill kr, dvs at det i driften de senere årene netto er inntektsført et tilsvarende beløp. Kommunen må selv dekke beløpet over fremtidige budsjetter. Av dette kan 86,1 mill kr dekkes av eget disposisjonsfond.

Den økonomiske situasjonen for Kristiansand ved utgangen av 2010 er svært stram. Bakgrunnen for dette er de store økonomiske utfordringer enkelte sektorer har med seg inn i år 2011. Sammenlignet med de ti største kommunene i landet, har Kristiansand kommunes

netto driftsresultat vært betydelig svakere de senere årene. Økonomien tilsier at det er lite rom for nye driftstiltak og nye investeringer. Fokus fremover bør derfor være på optimal tjenesteproduksjon innenfor reduserte rammer og ikke på utredning av nye tiltak.